

SLOVENSKI

Poročevalec

Izdaja časopisno založniško podjetje ZDA "Nas tisk". Direktor: Rudi Janžaba / Odgovorni urednik: Sergej Vošnjak / Tiska tiskarna "Slov. poročevalca" / Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 3, telefon 23-322 do 23-326 / Uprava: Ljubljana, Tomšičeva 3/II, telefon 23-322 do 23-326 / Oglasna oddelka: Ljubljana, Kardeljeva ulica 6, telefon 21-596, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-832 / Poštni predal 29 / Tekoči račun Narodne banke 601-163. Mesečna naročnina 200 din

Huda, namerna italijanska provokacija

Italijanska bojna ladja, ki je ščitila nedovoljen italijanski ribolov, izzvala incident v naših jadranskih vodah

Beograd, 22. maja. (Tanjug.) Danes ob 17. uri je državni podsekretar za zunanje zadeve FLRJ dr. Aleš Bebler političal italijanskega pooblaščenega ministra v Beogradu g. D'Archiraffija in ostro protestiral proti kršitvi jugoslovanskih ozemeljskih voda in nasilni ugrabitvi jugoslovanskih vojakov, kar je v četrtek, 20. t. m. po 23. uri storila neka italijanska bojna ladja.

Beograd, 22. maja. (Tanjug.) Provokacija, v kateri je sodelovala italijanska vojna ladja in zaradi katere je državni podsekretar za zunanje zadeve FLRJ dr. Aleš Bebler vložil protest pri italijanskem poslaniku D. S. Archiraffiju, se je odigrala takole:

V četrtek 20. t. m. ob 21. uri so jugoslovanski obmejni organi zapazili 11 italijanskih ribiških ladij, ko so brez dovoljenja lovile ribe na področju otoka Zirja, 8 do 9 nautičnih milj od jugoslovanske obale, to je v jugoslovanski zaščiteni coni. Jugoslovanski patrolni čoln je zasledoval te ribiške ladje in ob 23. uri 30 minut došel prvo od njih »Giuglio Cesare« 14 do 15 morskih milj od obale. Ko je došel, so se štirje jugoslovanski vojniki vkrcali na ladjo »Giuglio Cesare« z nalogo, da jo privedejo do Sibenika zaradi nadaljnega ukrepanja. V trenutku, ko je jugoslovanski patrolni čoln odplul za ostalimi italijanskimi ribiški ladjami, se je pojavila italijanska bojna ladja, ki je z ugašenimi lučmi začakala v zasedi. Patrolni čoln se je tedaj, da bi se izognil obojestrani spopadu, umaknil proti jugoslovanski obali, pri čemer ga je italijanska vojna ladja zasledovala vse do svetilnika Blitvenice pri otoku Zirje, to je pet

da mu je italijanski obrambni minister Pacciardi obljubil, da bodo bojne ladje spremljale italijanski ribiške ladje, češ da bi jim ubranile, da ne bi prihajale v jugoslovanske teritorialne vode. Ta najnovejša italijanska provokacija pa kaže, da ne gre za preprečevanje italijanskim ribiškim ladjam, da bi prišle v jugoslovanske teritorialne vode, temveč naprosto za obojestrano podporo, ki so jo italijanske oblasti dale ribiškim ladjam pri njihovem ribolovu v zaščitenih jugoslovanskih vodah.

Najnovejša italijanska provokacija v jugoslovanskih te-

ritorialnih vodah, tako po načinu, kako je bila izvedena, kakor tudi po trenutku, ki je bil za to izbran, nedvomno kaže na to, da ne gre za nič drugega, kakor za premišljen in vnaprej dobro pripravljen korak s strani odgovornih italijanskih činiteljev.

Ta provokacija je nov manever italijanskih odgovornih činiteljev v okviru njihove dobro znane sovražne politike proti Jugoslaviji in njihovih prizadevanj, da skodujejo konstruktivnim naporom treh balkanskih dežel Jugoslavije, Grčije in Turčije, ki so usmerjeni k razvijanju medsebojnih zavezniških odnosov in ohranitvi miru.

Diplomatski sprejem

Beograd, 22. maja. (Tanjug.) Predsednik zveznega izvršnega sveta Rodoljub Colakovič je sprejel danes ob 12. uri na protokolarni obisk norveškega poslanika g. Irgensa.

Sprejem francoskih oficijev

Beograd, 22. maja. (Tanjug.) Včeraj je sprejel skupno visjih francoskih oficijev, voditeljev tehničnih služb v francoski vojski, načelnik generalnega štaba JLA generalni polkovnik Peko Dapčević, ki se je z njimi dlje časa pristrno razgovarjal. Francoski oficirji, ki že nekaj dni bivajo v naši državi kot gosti tehnične inštituta JLA, so obiskali Sabac in Novi Sad.

Zastopnik mednarodnega monetarnega sklada v Jugoslaviji

Beograd, 22. maja. (Tanjug.) Včeraj je prisel v Beograd namestnik generalnega direktorja Mednarodnega monetarnega sklada iz Washingtona g. D. Merle H. Cochran, ki je na poti po evropskih državah. G. Cochran in ostali člani misije tega sklada, ki so že prej priselji v Beograd, bodo imeli z zastopniki Narodne banke FLRJ redne razgovore o valutnih in deviznih problemih.

Strokovnjak OZN v Jugoslaviji

Beograd, 22. maja. (Tanjug.) Danes je prisel v Beograd strokovnjak Organizacije združenih narodov za rehabilitacijo slepih g. Tore Gissler. Na letališču so ga sprejeli zastopniki uprave za gospodarski in tehnično pomoč. G. Gissler bo ostal v Jugoslaviji več tednov in si bo ogledal vsa večja reabilitacijska središča za slepe v Jugoslaviji.

Turški državni predsednik maršalu Titu

Beograd, 22. maja. (Tanjug.) Predsednik FLRJ Josip Broz Tito je prejel od predsednika Republike Turčije Dželala Bayara naslednjo brzojavko:

»Izredno ganjen ob prisrčnem sporočilu, ki mi ga je poslala Vaša ekselencija ob moji ponovni izvolitvi za predsednika republike, se vam pristrno zahvaljujem. Verjemite mi, da čutim veliko radost, da bom lahko v kratkem obiskal Vašo lepo deželo in izrazil jugoslovanskim narodom iskreno prijateljstvo ter zaupanje turškega naroda ter vnovič stisnil roko Vaši ekselenciji, državniku izrednih sposobnosti, kateremu dolgujemo ankerski sporazum, enega izmed najbolj dragocenih dejanj miru in sloge naših dni v največjo korist ne samo treh podpisnikov, temveč tudi vseh držav dobro volje.

Uporabljam to priložnost, da izrazim svoje najboljše želje za osebno srečo Vaše ekselencije in za napredek jugoslovanskih narodov ter svoje prepričanje o razcvetu zavezniških zvez med našima državama.

Turška vojaška delegacija v Beogradu

Beograd, 22. maja. (Tanjug.) Po petdnevem obisku pri poveljniku niške garnizije je prispela sinoči v Beograd turška vojaška delegacija z armadnim generalom Tadžanom. V delegaciji so tudi divizijski general Dzevdet Sumaj, brigadni general Rašid Erkan in polkovnik Rosi Atakan. Delegacija so na železniški postaji sprejeli generalni major Zarko Zgonjanin in zastopniki oddelka za zveze s tujimi vojaškimi predstavniki pri sekretariatu za narodno obrambo.

Štacija jugoslovanskega vojnega letalstva na poti skozi Ljubljano

Včeraj je na ljubljansko letališče priletelo iz Pulja vojaško letalo domače konstrukcije, s katerim je kapetan Danilo Perović prinesel štafeto palice Jugoslovanskega vojnega letalstva. Letos bodo junaki našega neba prvič po zraku ponesli na letalih vseh tipov poždrave vrhovnemu komandantu. Letalska štafeta je startala v Medjuvodji, kjer je bilo prvo partizansko letališče in poletela preko Jajca, Livna, Podgora, Vlsa, Zad ra in Pulja v Ljubljano. Štafeto palice, ki je izdelana v celoti reaktivnega letala, je sprejel komandant letalskega garnizona pod polkovnikovo Kozak, svečanost pa so prisostvovali predstavniki oblasti, številno občinstvo in šolska mladina. Štafeta je po svečanosti takoj nadaljevala pot v Maribor in dalje proti Zagrebu.

S seje izvršnega sveta LRS

Imenovanje sveta za prosveto in kulturo ter sveta za zdravstvo in socialno politiko LR Slovenije

V petek je bila seja izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS pod predsedstvom tov. Borisa Kraigherja.

Izvršni svet je imenoval svet za prosveto in kulturo LRS in svet za zdravstvo in socialno politiko LRS.

V svet za prosveto in kulturo so imenovani: za predsednika dr. Dolfo Vogelnik, univ. profesor v Ljubljani, za člane: dr. Slava Lunaček, načelnik oddelka pri Centralnem higijenskem zavodu v Ljubljani; Gustav Šilih, pedagog, Maribor; ing. Jože Berkopec, direktor »Kmečke knjige«, Ljubljana; dr. Jože Goričar, univ. profesor v Ljubljani; Marinka Ribičič, predsednik

sveta za prosveto in kulturo okrajnega ljudskega odbora v Gorici; Pavle Kovač, predsednik DPD »Svoboda« II v Trbovljah; Zima Vrščajeva, urednik »Cicibana« v Ljubljani.

Od zavodov in organizacij so bili za člane sveta za prosveto in kulturo deležniki: dr. Anton Peterlin od Slovenske akademije znanosti in umetnosti, dr. Svetozar Hešič od Univerze, Tehniške visoke šole, Medicinske visoke šole in Agronomске, gozdarske in veterinarske fakultete, Juš Kozak od Slovenskega narodnega gledališča, Lucijan Martija Škerjanc od Slovenske filharmonije, Roman Albreht od republiškega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije, Zvone Miklavčič od Zveze prijateljev mladine Slovenije, Drago Seliger od Ljudske mladine Slovenije, dr. Bratko Kreft od Društva slovenskih književnikov, Marij Pregelj od Društva slov. upodabljalcih umetnikov, Miško Kranjec od Ljudske prosvete Slovenije in Zveze društev »Svoboda«, Leopold Kresc od Zveze športov Slovenije in »Partizana« — zveze za telesno vzgojo Slovenije, ing. Janko Torkar od Zveze inženirjev in tehnikov LRS, Julka Milek od Združenja vzgojiteljev Slovenije, Vladimir Svetko od republiškega odbora Združenja učiteljev Jugoslavije, Miroslav Ravbar od republiškega odbora Združenja profesorjev in predmetnih učiteljev Jugoslavije, Danilo Sbrizaj od republiškega odbora Združenja učiteljev in profesorjev strokovnih šol Jugoslavije, Jože Zakošek od republiškega odbora Združenja učiteljev specialnih šol Jugoslavije.

V svet za zdravstvo in socialno politiko so imenovani: za predsednika Tone Faifar, ljudski poslanec zveze ljudske skupščine, za člane: Tone Alič, rudar v Trbovljah, Jože Avenšek, metalurški delavec na Jesenicah, dr. Rudolf Kirovsky, univ. profesor v Ljubljani, dr. Franc Marušič, zdravnik v Novi Gorici, dr. Maks Pohar, zdravnik v Mariboru, dr. Albin Šivic, zdravnik JLA v Ljubljani, Tone Toman, član GO SZDL Slovenije, Pavla Bradac, predsednik sveta za ljudsko zdravstvo in socialno politiko okrajnega ljudskega odbora v Kočevju, dr. Drago Mušič, urednik Politikinov v Ljubljani.

Od zavodov in organizacij so bili za člane sveta za zdravstvo in socialno politiko deležniki: Anton Šturm, Franc Plazer, Milica Salberger od

republiškega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije, Rudolf Srimšek od Zveze vojaških vojni invalidov Slovenije, Marjan Bertonec od Zveze borcev NOV Slovenije, dr. Katja Vodopivec od Zveze ženskih društev Slovenije, dr. Pavel Lunaček od Medicinske visoke šole, Jože Plevnik in Fedor Kovačič iz Ljubljane ter Viljem Spat iz Celja od Zavoda za socialno zavarovanje LRS, dr. Saša Cvahte od Centralnega higijenskega zavoda, Olga Kraigher od Rdečega križa Slovenije, dr. Franče Novak od Slovenskega zdravniškega društva, mr. Leon Bakarčić od Farmaceutičnega društva, Stane Trček od »Partizana« — zveze za telesno vzgojo Slovenije in Zveze športov Slovenije.

Ustanovljena sta bila Zavod za preučevanje varnosti pri delu in Bolnišnica za duševne bolezni v Idriji. Dom za duševno defektne v Hrastovcu pri Mariboru je izvršni svet proglasil za socialno-zdravstveni zavod.

Izvršni svet je razpravljal o principelnih vprašanjih v zvezi z izdajo novih predpisov: o babiški službi in poročniški pomoči izven zdravstvenih zavodov, o ustanovitvi višjih zdravstvenih šol, o zdravstvenih službi v zdraviliško-gostinskih podjetjih in o socialnih zavodih ter sklenil, da se predlagani problemi rešijo z zakoni, ki bodo izdelani v sodelovanju vseh prizadetih forumov.

Nadalje je sprejel izvršni svet odlok o plačevanju prispevkov in republiški sklad za urejanje voda in ustanovil republiško inšpekcijo parnih kotlov.

VREMENJE

Vremenska napoved za nedeljo: v vzhodni Sloveniji lepo vreme z delno menalo oblačnostjo. V ostalih predelih menalo oblačno. Tu in tam še neznatne krajevne padavine. Temperatura ranoči od 3 do 8°, po dnevi do 17°.

ANTIPERONOSPORNA SLUŽBA POROČILO ZA 21. MAJA 1954

V vinorodnih okoliših Primorske se je tokom včerajšnjega dne temperatura nekoliko dvignila. Srednja dneva temperatura se je gibala med 12,2° v Sežani in 15,7° v Semperu pri Gorici. Relativna vlažnost je zonet padla. Najvišja bila 72% v Semperu, najnižja 64% v Ajdovščini. Padavine so bile le neznatne in dosegle največjo množino 0,8 mm v Temnici na Kracu.

NAPOVED: Zaradi dolga stabilnega vremena je pojav peronosore še nadalje pričakovati le v Goriskih brdih in okoliših Nove Gorice dne 25. maja in v Vipavski dolini 27. maja. V ostalih vinorodnih okoliših Primorske, kakor tudi ostale Slovenije peronosore še ni pričakovati. Njea pojav bomo javili pravočasno.

Istočasno, ko boste skopili proti peronosori, lahko skopite tudi proti odtuju, to je proti pepelasti plesni. Uporaba vrste in koncentracije skopiva smo objavili že v včerajšnjem Slovenskem poročevalcu. Uprava hidrometeorološke službe, Kmetiški raziskovalni in kontrolni zavod.

Kominformovci v prvi liniji

Trst, 22. maja. V Trstu se združujejo iredentisti vseh barv v gonjo proti sporazumu z miroljubno Jugoslavijo, kar je dober barometer razpoloženja palače Chigi. Današnja Togliattijeva »Unita« se je solidarizirala z istrskimi CLN in reakcionarnimi iredentističnimi organizacijami in dala za zgled njihovo resolucijo, v kateri zahteva celotni SIO in še drugo jugoslovansko ozemlje za Italijo. Kominformovci v svoji službi italijanskemu imperializmu se ne zadovoljujejo več s tem, kar so iredentisti s svojo izsiljevalno politiko že dobili na SIO, temveč zahtevajo stodoletno slovenske kraje, kamor naj bi se vrnili istrski in dalmatinski begunci, kot je pisala pred dnevi Togliattijeva »Unita«. Današnja »Unita« napada tudi zmerne iredentistične kroge ter jih poziva na akcijo za združenje obeh con, ker je »staus quo predvsem v korist Titu.

Iredentistični tisk pa je v tej kampanji temeljito izkoristil tiskovno konferenco angleškega ambasadorja Clarka v Benetkah in njegovo iz-

javno, da London še ni pozabil na tripartitno deklaracijo in osmoaktorsko izjavo. Dajanja takih izjav v sedanjem času ocenjujejo in tržajski protiakecionistični krogi kot odkrito potuho italijanskega apetita po jugoslovanski zemlji. S. L.

ENAJSTA SEJA O KOREJI NA ŽENEVSKI KONFERENCI

Zahteve predstavnikov obeh Korej

Zunanji minister Kitajske je prvič uradno zahteval sprejem svoje države v OZN — V Londonu pričakujejo, da bo sprememba stališč vzhodnih delegacij preprečila neuspeh konference

Zeneva, 22. maja. Posebni dopisnik Tanjuga poroča: Pod predsedstvom sovjetskega zastopnika Molotova je bila danes v Ženevi enajsta seja o Koreji po skoraj 10-dnevnem premoru, ker delegacije niso mogle najti kompromisne podlage za nadaljevanje razgovorov in sklenitve sporazuma o združitvi Koreje.

Kitajski minister Cu En Laj je predlagal na današnji seja ustanovitev komisije nevtralnih držav za nadzorstvo nad volitvami v Koreji. Bil je prvi

govornik na današnji seja. Ponovno je podprl predloge severnokorejskega predstavnika Nam Ila, ki jih je leta izrekel že na prvi seja o Koreji in določajo združenje razdeljene Koreje s svobodnimi volitvami brez udeležbe tujih sil in ob umiku vseh tujih čet.

Večino svojih izjav je Cu En Laj posvetil ponovno vlogi Združenih narodov na Koreji, rekoč, da je zahteva zahodnih sil, naj bi se izvedle volitve pod nadzorstvom Združenih narodov, »popolnoma nesprejemljiva«, ker gre »za prizadeto, vojskujočo se stran«.

»Ustanovna listina OZN« je nadaljeval Cu En Laj, »izrečno prepoveduje vmešavanje v notranje zadeve drugih držav. Pod pritiskom ZDA pa so Združeni narodi sprejeli resolucije, na podlagi katerih je prišlo do surovega vmešavanja v korejske zadeve, kar je preprečilo mirno rešitev korejskega vprašanja.«

Cu En Laj je poudaril, da pomeni ustanovitev mešane izključno korejske komisije za pripravo volilnega zakona ter izvedbo volitev in nadzorstvo nad njimi izvajanje načela,

da se doseže združenje Koreje na podlagi soglasnosti in sporazuma med obema deloma države.

Kitajski minister je nato predlagal spremembo v 1. členu severnokorejskega predloga ter ustanovitev komisije nevtralnih držav, ki bi pomagala severnokorejski volilni komisiji pri njenem delu. Komisija, sestavljena iz nevtralnih držav, ki niso sodelovale v korejski vojni, bi lahko nudila znatno pomoč in nadzirala korejske volitve. Sestavo take komisije bi določili po skupnem sporazumu med državami, udeleženkami na ženevski konferenci.

Cu En Laj je, govoreč o Združenih narodih, prvič uradno zahteval, naj bi Kitajsko sprejeli v Organizacijo združenih narodov. Poudaril je: »Očitajo nam, da smo v protislovju, ker grajamo vlogo OZN na Koreji, hkrati pa zahtevamo, naj bi nas sprejeli v to organizacijo. Tega vprašanja pa ne smemo obravnavati tako, ker ne gre za našo zahtevo, pač pa za pravico Kitajske, da je zastopana v OZN. To pravico so nam nezakonito odvzeli, zato zahtevamo, da se Kitajski vrne njeno polnopravno mesto v Organizaciji združenih narodov.«

Na koncu svojega govora je Cu En Laj dejal, da je popolni umik vseh tujih čet iz Koreje pred izvedbo volitev »nujen pogoj«, da se ustvari ozračje svobode, ki bi omogočilo, da se bo korejski narod lahko izjavil o najpomembnejšem vprašanju svojega nacionalnega življenja.

Južnokorejski minister za zunanje zadeve Pjun Jung Taj je izjavil, da Južna Koreja sprejema predlog za izvedbo splošnih volitev v vsej državi. — Pjun Jung Taj je predložil nov načrt svoje vlade o Koreji, ki vsebuje 14 točk. Najvažnejši deli novega južnokorejskega predloga so priložne na volitve v vsej Koreji pod nadzorstvom OZN, proporcionalno zastopstvo v bodoči enotni skupščini na podlagi števila prebivalcev iz Južne in Severne Koreje ter spoštovanje ustave Južne Koreje.

Po tem načrtu naj bi opazovalci Združenih narodov nadzirali in podpirali »nastanek ozračja svobode« v obeh Korejah, pred tem pa bi izvedli polni popis prebivalstva in ugotovili odstotek predstavnika Severne in Južne Koreje v bodočem parlamentu. V pristojnosti bodoče vsekorejske skupščine bi bili izvolitev novega ali potrditve dosedanjega predsednika Južne Koreje, sprejetje amandmajev k sedanji južnokorejski ustavi in razorožitev vojaških enot.

(Nadaljevanje na 3 strani)

MLADINEC - MLADINKA! - Ali si se že prijavil za obisk mladinskega festivala - dne 20. junija v Kopru?

Delegacija vrnitev nafte iz Bana ta je krotila maršalu Titu model pralnega stolca.

Pereča vprašanja našega gradbeništva Končana je razprava o predlogu zakona o prometu z nepremičninami

Rog. Slatina, 22. maja. Danes dopoldne se je tu začela prva redna skupščina združenja podjetij gradbene stroke in industrije gradbenega materiala LR Slovenije. Po začetnih formalnostih je dal poročilo o delu upravnega odbora njegov predsednik tovariš Alojz Kamnikar, medtem ko je poročal tov. Alojz Ambrož o delu in nalogah stalnega odbora za oprekanje pri tem združenju in o industriji apna.

Kaj je storilo doslej združenje otipljivega?
Čprav obstoja šele eno leto, vendar pokaže združenje lahko vidne plodove svojega dela. Na prvem mestu naj omenimo njegovo skrb za naraščaj. Z anketo, katere se je udeležilo 43 gradbenih podjetij v Sloveniji — to predstavlja 90% vse naše slovenske gradbene zmogljivosti — so namreč ugotovili, da je lani manjkalo 83 visokokvalificiranih in 989 kvalificiranih zidarjev ter 319 zidarskih vajencev, tesarjev pa je dejansko manjkalo: visokokvalificiranih 243 in vajencev 169. Zaradi tega je združenje organiziralo šest trimesčnih in dvomesečnih celodnevni tečaj za pridobitev kvalifikacije, štiri trimesčne tečaje za zidarje, dva tečaja za tesarje, dva za upravljajče gradbenih strojev in en tečaj za minerje, tesarje in kamnoseke.

Manj uspehov je rodilo prizadevanje združenja pridobiti mladino za vaje. Vse kaže, da se za to pereča vprašanje ne zavzemajo ne organi delavskega upravljanja, ne ljudstvo. Niti olajšava, ki jo je žrtvovala združenje, namreč da se za to pereča vprašanje ne zavzemajo ne organi delavskega upravljanja, ne ljudstvo. Niti olajšava, ki jo je žrtvovala združenje, namreč da se za to pereča vprašanje ne zavzemajo ne organi delavskega upravljanja, ne ljudstvo.

Kaj že imamo od »molčičih« ekskurzij — 2,5; 2,5
Vrednost lani opravljenega gradbenega dela v Sloveniji je bila za 30% večja od te vrednosti v letu 1952. Število zaposlenih delavcev pa je bilo večje za 37%. Če vzamemo, da gre, kar se tiče vrednosti, 20% na račun višjih cen, nam ostane tam 19% ali z drugimi besedami, število zaposlenih se je bolj povečalo kakor vrednost dela (za 18%). Ker nimamo analize o strukturi gradbenega dela in ker zato ne vemo, koliko je morda prav razlika v tej strukturi vplivala na tako neenakomeren porast vrednosti dela in zaposlenih, bi smeli domnevati, da je lani produktivnost dela padla. Te nejasnosti silijo združenje, da se loti take analize, ki nam lahko prinese velike gospodarske koristi. Zanimivo je n. pr. naslednje: 56 operskih podjetij, ki so lani zaposlevala v Sloveniji povprečno 2645 delavcev, je izdelalo v lanskem letu 105 milijonov zidakov. Tako, da je bilo potrebno za proizvodnjo enega milijona kosov opeke 25 delavcev. V dobro mehaniziranih obratih naprednejših držav pa je potrebno za isto delo komaj

7 delavcev, v nekem švicarskem podjetju pa celo le 2,5 delavca. Spričo tega ogromnega nesorazmerja, ki ga ni mogoče odpravljati zgolj z dviganjem produktivnosti človeške delovne sile, temveč res z uspehom le z še navedeno potrebno modernizacijo tehnološkega procesa, je vsega obsojanja vredno, da so mnogi naši strokovnjaki zadnja leta zunaj preučevali sodobne metode, vendar ni mogoče doma ugotoviti nobenega napredka. Čas bi bil, da strokovnjaki, ki odhajajo v tujino, tudi kaj dajo od sebe, ko se vrnejo. Če ne, jih bo treba resno vprašati, kaj so zunaj pravzaprav počeli.

Tiho, manj vidno delo
Veliko je opravilo združenje takega dela, ki na zunaj ni posebno vidno. Tu mislimo na njegovo sodelovanje pri dajanju pripomb k načrtom uredb na podlagi praktičnih izkušenj, na pomoč podjetjem v finančnih in organizacijskih vprašanjih in končno tudi na vodenje statistične službe. Vzemimo le naslednje podatke, da spoznamo pomen statistike. Apna ne rabi n. pr. le gradbena stroka, temveč tudi cela vrsta industrije (kemična, železarstvo, sladkorna, papirna, barvasta metalurgija in tudi kmetijstvo). Pri nas v Sloveniji je lani

Dražje ali ceneje?
Po družbenem planu naj bi se letos cene v povprečju znižale za okrog 10%. No, analiza z združenja o tem za gradbeništvo ne opravičuje teh navedb, oziroma bi bilo to po tej analizi mogoče le ob določenih pogojih. Če upoštevamo namreč nove planske instrumente in dejstvo, da so pristojni ljudski odbori s svojimi plani

»vzeli« gradbenim podjetjem v povprečju 75% njihovega dobička, podjetjem samim pa pustili le 25%, in še to s pristavkom, da smejo od tega uporabiti za plače le 45%, tečaj je možno le troje:

1. da dvignejo gradbena podjetja dobiček na 29% (na lastno ceno), kar bi imelo za posledico 12 do 15% podražitev njihovih uslug, ali
2. da ostanejo pri tem 15% dobičku in določenih instrumentih, bi pa zato delavci prejeli le 93,5% dosevanih plač, ali končno
3. da ostanejo podjetja pri sedanjih cenah in plačah (slednje je utemeljeno v družbenem planu), da se pa spremeni razdelitev dobička med komunio in podjetje: njej 52%, njim pa 48% s pristavkom, da smejo uporabiti od tega za plače 90%.

Ta analiza je tudi ena izmed važnih nalog, ki jih je opravila posebna komisija združenja in ki jo je tudi že poslala nekaterim komunam in drugim pristojnim organom.

»Triglava« izročena prometu
REKA, 22. maja. Ladjedelnica »Reka« na Reki je danes na slovesen način izročila prometu novoizgraženo prekoceansko motorno ladjo »Triglava«, ki ima 4.800 nosilnosti. »Triglava« je najnovejša ladja, ki so jo dostel zgradile naše ladjedelnice. Še dve ladii istega tipa in iste velikosti bosta končani letos. To sta »Velebit« in »Lovčena«. Predno je bila ladja »Triglava« dana v promet, je napravila po Kvarnerju nekaj poskusnih voženj, na katerih je pokazala popolno plovno sposobnost. Njena brzina je 16 milj na uro, tako da je »Triglava« sedaj

ena najhitrejših naših prekoceanskih ladij. Poleg tovornih bo lahko prevajala tudi 11 potnikov, za katere so zgrajene udobne in komfortne kabine. Ladja »Triglava« ima najmodernije naprave za plovbo v megli in kmalu bo ladja na njej montiral tudi radar. Ladjo je prevzelo podjetje »Jugoslavija«. Po končani slovesnosti je ladja »Triglava« prišla natovarjati tovor. Prvega junija bo odplula z Reke v pristanišče Rangun. Z njenim odhodom bo otvorjena prvič v zgodovini našega pomorstva redna plovnica z državami Daljnega vzhoda. V. M.

Včera in danes

Edvard Kardelj sprejel predsednika MLO Ljubljane
Ljubljana, 22. maja. Podpredsednik zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj, ki se muje tje dni v Ljubljani, je sprejel dopolne predsednika MLO Ljubljane dr. Marijana Dermastjo in predsednika svetov mestnega odbora ter se z njima dalje časa razgovarjal. Sestanku je prisostvovala tudi zvezni poslanec za mesto Ljubljano Vida Tomšič.

Edvard Kardelj na razstavi »Deset let v službi ljudstva«
Ljubljana, 22. maja. Podpredsednik zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj je s soprogo in tov. Lidijo Sentjurc obiskal danes popoldne razstavo »Deset let v službi ljudstva«, ki jo je organiziral državni sekretariat za notranje zadeve LRS ob desetletnici ustanovitve Uprave državne varnosti.

Obisk uglednega finskega znanstvenika
Beograd, 22. maja (Tanjug). Na povabilo jugoslovanskega poslanika v Helsinkih dr. Slavka Zornata bo prišel v ponedeljek v Beograd znani finski profesor mednarodnega prava na univerzi v Helsinkih g. dr. Erik Castrén. V Beogradu, Zagrebu in Ljubljani bo imel več predavanj s področja mednarodnega prava. V Beogradu bo predaval o temi »Revizija Ustanovne listine OZN« ter »Pravna zaščita civilnega prebivalstva v moderni vojni«. G. dr. Castrén bo gost jugoslovanskega združenja za mednarodno pravo.

Pri daljnovidov zgrajen iz jeklenih brezžičnih cevi
Zagreb, 22. maja. Zgrajen je prvi daljnovid iz jeklenih brezžičnih cevi, ki veže veliko hidrocentralo »Nikola Tesla« in Crikvenico s hidrocentralo Doblarji in Plave na reki Soči. Daljnovid je dolg 35 km in ima 110.000 voltov napetosti ter je speljan čez veliko trafopostajo v Matuljrah pri Opatiji. S tem je ponovno povezan hidroenergetski sistem Hrvaške in Slovenije. Velikega pomena je daljnovid za elektrogospodarstvo in industrijo Istre in Slovenije.

Vrnitev v obisk v Turčiji
Ljubljana, 22. maja. Danes se je vrnila 24-članska skupina študentov geografije ljubljanske univerze, ki je bila na povabilo turške nacionalne študentske federacije na 14-dnevni obisk v Turčiji.

Prihod profesorja Sydney Chapmana v Ljubljano
V Ljubljano pride ta teden profesor Sydney Chapman, kjer bo imel nekaj strokovnih predavanj. Predaval bo v dvorani Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Prof. Chapman je član angleškega Kraljevega društva (Royal Society). Na raznih univerzah je bil profesor za teoretsko fiziko in matematiko. Za časa vojne je bil namestnik znanstvenega svetnika pri Vojnem svetu Velike Britanije. Napisal je več kot 200 znanstvenih del, v katerih obravnava med drugim probleme iz matematike, astronomije, kinetsko teorijo plinov, zemeljski magnetizem, meteorologijo, visoko atmosfero, polarno svetlobo, ionosfero in fotokemijo.

Bil je predsednik raznih

Zbor proizvajalcev ima tudi politične naloge

Okrajni sklad za gradnjo stanovanj
Na zadnji seji zbora proizvajalcev so sprejeli sklep, da izdelata tajništvo za gospodarstvo odlok o ustanovitvi okrajnega sklada za gradnjo stanovanjskih hiš. O tem odloku je okrajni zbor proizvajalcev razpravljal večeraj. Namen tega sklada je povečanje stanovanjskega fonda, posebno v industrijskih središčih. Sredstva tega sklada so zagotovljena z družbenim planom okraja v vsoti gospodarskih investicij. Poleg tega se v ta sklad stekajo tudi prostovoljni prispevki gospodarskih, združenih in družbenih organizacij, ki jih plačujejo v svoje sklade za prosto razpolaganje. Gospodarske organizacije, ki vplačujejo v ta sklad, imajo pravico do stanovanj za svoje delavce glede na višino prostovoljnega prispevka. Posojila iz tega sklada bodo dajali prvenstveno ljudskemu odboru mestnih občin za gradnjo stanovanjskih blokov, kakor tudi zasebnikom (delavcem in uslužbencem), ki imajo namen graditi ali pa dograditi stanovanjsko hišo na območju okraja Ljubljana-okolica. Odlok predvideva, da ljudski odbori mestnih občin dogradijo stanovanjske bloke v dobi treh let, zasebniki pa v času enega in pol leta. Maksimalna višina posojila zasebnemu koristniku za gradnjo hiše bi znašala 800.000 din, za dograditev pa 400.000 din. Obrestna mera se predvideva od 2 do 3 odstotke letno, odplačilni rok znaša za gradnjo 30 let, za dograditev pa 20 let.

Pri dodeljevanju investicijskih kreditov bo potreba pregledati položaj in določiti prioriteten red ter najti tudi devizna sredstva, za investicije izredno izplačajo. Tak primer je »Titan« v Kamniku, kjer se z investicijami 62.000

ameriških dolarjev že v teku enega leta dobi povečan čisti dohodek 139.600 ameriških dolarjev. Se ugodnejši je položaj v tovarni usnja v Smartnem, kjer bi 10.000 ameriških dolarjev po enem letu dalo 100.000 ameriških dolarjev čistega dohodka. Pri pregledovanju zaključnih računov za leto 1953 je bil v okraju dosežen precejšen uspeh, saj so pregledani vsi zaključni računi v trgovini, industriji, gradbeništvo, gostinstvu, prometu in kmetijskih združenjih.

Zastopstvo danskih kmetijskih delavcev na Bledu

Bled, 22. maja. Delegacija danskega sindikata kmetijskih delavcev je po večdnevnem obisku v naši državi odpotovala dopoldne nazaj na Dansko. Zadnja dva dneva so si ogledali Bled in Bohinj. V njihovem spremstvu so bili predstavniki centralnega odbora sindikata kmetijskih delavcev Jugoslavije Emil Kebršan, predsednik republiškega odbora kmetijskih delavcev Slovenije Feliks Razdrnih in drugi.

Pred odhodom iz naše države je podpredsednik sindikata kmetijskih delavcev Danske g. Petersen izjavil zastopnikom tiska, da so bili predvsem iznenadeni nad gostoljubnostjo Jugoslavije in nad lepoto naše države, kakor tudi nad našimi napori za napredek države. Kakor so mogli ugotoviti, je naš sindikalni sistem drugačen kot njihov, smatrajo pa, da je naš glavni smoter povečanje kmetijske proizvodnje, kar je za Jugoslavijo izredno važno. Z velikim zanimanjem so si ogledali naše zgradbe in posestva. Pohvalili so tudi naše sole in zvezne ustanove, kjer se šolajo kadri za kmetijstvo, ter poudarili, da je pač prva in največja naša naloga dati čim več izsolanih ljudi kmetijstvu, ki morajo delati točno po izsledkih znanosti. Poleg zadrug in kmetijskih posestev so si ogledali tudi našo industrijo ter jim je najbolj ugajala tovarna aluminija »Boris Ki-

Turistične zveze z Libanomom
Bled, 22. maja. Dopoldne je odpotovala z Bleda libanonska turistična delegacija, ki je že nekaj dni v naši državi in katere namen je bil, vzpostaviti turistične stike med Libanomom in Jugoslavijo. Člani delegacije so si ogledali več naših letovišč in proučili možnosti za prihod libanonskih turistov v naša letovišča. Že prihodnje dni bo prišla v Jugoslavijo večja skupina libanonskih avtomobilistov, organizirani namenavajo pa tudi avtobusno zvezo, ki bo vozila med Nemčijo in Libanom preko naše države. Predstavniki libanonskega turizma so se zelo pohvalno izrazili o lepoti naše države in o naših turističnih objektih. Po nekaj dneh bivanja v Nemčiji se bodo libanonski zastopniki turizma vrnili v našo državo ter si ogledali še Dalmacijo.

Rektor pariške univerze v Skoplju
Skoplje, 22. maja. Po obisku v Beogradu in Sarajevu je danes prišel v Skoplje rektor pariške univerze g. Jean Sarrailh. Obiskal bo fakultete in si ogledal knjižnice-zgodovinske muzeje Skoplja in okolice. Iz Skoplja bo odpotoval v Zagreb in Ljubljano.

Prvi kongres geologov Jugoslavije se prične danes na Bledu

V zvezi s prvim kongresom geologov Jugoslavije je predsednik Geološkega društva Slovenije ing. Danilo Jelenc podal novinarjem nekaj misli o pomenu tega kongresa.

Kongres, ki ga je organiziralo Geološko društvo Slovenije, je morda rešiti številna vprašanja s področja geologije. Tu gre predvsem za odkrivanje surovin za našo industrijo, katere razvoj je hitrejši od naraščanja potrebnih zalog surovin. Geološka služba do sedaj ni bila kos naglemu razvoju industrije. Tako so se rezerve surovin v odnosu na potrebe industrije sorazmerno zmanjšale. Vemo pa, da ima Jugoslavija ne pregledna bogastva surovin, kar dokazujejo tja gre le za podnebne zalozgami surovin in potrebami industrije, za odnos, ki ga je treba izboljšati. Naše zalozge mineralnih surovin se lahko močno povečajo, če omogočimo večji razvoj industrije. O tem problemu bodo geologi razpravljali v osebni reki.

Druga pomembna stran kongresa bo brez dvoma delo inženirsko-geološke sekcije, saj vemo, da ni bil zgrajen noben večji objekt (prekopi, železnice, ceste, hidrocentrale itd.), kjer ne bi ti strokovnjaki sodelovali.

Geologi bodo razpravljali tudi o geološki karti Jugoslavije, ki bo morala biti metodološko enako zaznamovana za vso Jugoslavijo in ki jo nujno potrebuje naše kmetijstvo in sploh gospodarstvo. Na dnevnem redu bodo tudi vprašanja geoloških ved v srednjih in visokih šolah, kar zadeva učni program in tje šolah in kjer je bilo že nekaj storjenega, da bi prišla tudi geologija v naše učne načrte.

Kongres, za katerega se je prijavilo že 210 delegatov iz vse republike, bo delal po sekcijah v paleontološko-stratigrafski, geotektonski, inženirsko-geološki in rudarsko-geološki sekciji.

Poslovil se je za vedno naš mož, oče in ded
ALBERT DOMLADIS
Pogreb dragega pokojnika bo v nedeljo, dne 23. maja t. l. ob 18.30 uri.
Ilirska Bistrica, Trst, 21. maja 1954.
Zalujoča žena, otroci, vnuki in ostalo sorodstvo.

RAZGLAS
Uprava za ceste LRS, Tehnična sekcija Ajdovščina, razpisuje javno dražbo za nabavo treh novih lesenih snežnih plugov. Ponudbe je poslati priporočeno v zapečateni kuverti do 20. junija 1954 do 11. ure na Upravo za ceste LRS, Tehnična sekcija Ajdovščina, z označbo »P o n u d b a«. Potrebna pojasnila se dobijo na Upravi za ceste LRS, Tehnična sekcija Ajdovščina — Idrijska cesta št. 2.

OB ROBU dogodkov

Zvižča ali dobra volja

Za večerajšnje zasedanje Zenevske konference sta značilna dva dogodka. Najvažnejši je ta, da je Molotov dal predlog za premirje v Indokini, na katerega sta pristala francoski in britanski zunanji ministri. Drugo, o čemer govorijo, pa je neznatna opazka, ki jo je izrekel Molotov zvečer, ko je imel v gosteh Edena. Najprej ga je vprašal, ali res obstajajo nekakšna nesoglasja med ZDA in Veliko Britanijo, nato pa mimogrede dejal, da ima tudi Sovjetska zveza gotove težave v odnosih s svojimi najboljšimi zavezniki.

Oboje je seveda na široko odprlo vrata najrazličnejšim komentarjem in ugibanjem o pravih namelih nenaadne pomirljivosti Molotova. Skoraj vsi komentatorji menijo, da prevelik optimizem tudi sedaj ni upravičen. Medtem ko so se v Zenevi komaj spoznale, o čem bodo govorili, se Giapove čete nezadržno približujejo Hanoju. Prav mogoče je, da namerava Moskva do skrajnosti izkoristiti razlike, ki so nastale med Londonom in Washingtonom. Težko je namreč verjeti, da bi bil Washington pripravljen preboleti tudi padec Hanoja (saj je že pri Dien Bien Fuju le za las manjkalo, da ni prišlo do razširitve spopada), gotovo pa je tudi, da se ostale velesile ne bodo hotele pridružiti Američanom, dokler jim bo sporazum o premirju tik pred nosom v Zenevi. Teorija, da je Molotov dal sicer dober predlog, ki ga pa Kitajci in Vietnamci »ne bodo hoteli sprejeti« dokler bo Giap napredoval, torej ni posebej neverjetna, čeprav je popolnoma hipotetična. S tem bi imela Moskva propagandno korist, položaj Vietnaminha pa bi se precej izboljšal; če bi se vojna sreča obrnila, pa ne bi bilo težko skleniti sporazuma.

Tako pravijo črnogledneži; močno je namreč, da je predlog Molotova dobro mišljen in da bo prav zaradi njegovega predloga v Indokini kmalu prišlo do premirja. To bi pomenilo, da Molotov meni, da je lok v Indokini že precej napet in da ni varno še v bodoče igrati se z nevarnostjo internacionalizacije spora.

Afera »Alfhelma«

Ameriško zunanje ministrstvo je dvignilo precejšen hrup s svojim sporočilom, da je švedska ladja »Alfhelm« iz Poljskega pristanišča Ščecin pripeljala v guatemalsko pristanišče Puerto Barrios velike količine orožja, ki je — kakor trdijo — češkoslovaškega izvora, produkcija »Skodinih« tovarov. Po ameriških virih je ta tovor deloma že težen.

Vsi ti podatki ne povedo veliko. Guatemala je konec koncev neodvisna država in si nabavlja orožje, kjer hoče. Glede tega najbrž ne bi prišlo do precejšnje zaostritve, ki se kaže tudi v tem, da je sosednja Nicaragua pred nekaj dnevi pretrgala odnose z Guatemalo. V bistvu gre za izvajanje, ali pa vsaj za grožnjo, da bi lahko izvajali sklepe panameriške konference v Caracasu, kjer je bilo sklenjeno — in to s posebnim ozirom prav na Guatemalo — da bi se »komunistična agresija« v kateri koli ameriški državi morala tolmačiti kot napad na Ameriko, zaradi česar bi morale skupno nastopiti vse ameriške države proti »agresorju«.

Z 2000 tonami novega orožja, kolikor bi ga naj bilo, bi se guatemalska vojska gotovo precej okrepila. Toda vsa ta »agresivna armada« ne šteje več kot 5000 moč (Guatemala nima niti 3.000.000 prebivalcev!) in kot taka res ne predstavlja resne nevarnosti niti za svoje sosedje, kaj šele za ZDA. Bolj nevarno bi seveda bilo, če to orožje ne bi bilo namenjeno guatemalski vojski, pač pa raznim subverzivnim gibanjem v Srednji Ameriki. Toda za takšno domnevo ni prav nobenih dokazov.

Zadeva s tem češkoslovaškim orožjem dobiva toliko bolj mednarodni karakter, ker se je vlada ZDA obrnila na švedsko vlado, da bi od nje dobila podrobnejše podatke, kajti ladja, ki je pripeljala to orožje, je vpisana v švedskih registrih. Kaže pa tudi, da so se v Guatemali nekoliko zhalili hrupa, kajti doslej še niso iztovorili vsega tovara.

WASHINGTON, 22. maja. (r) ZDA so podpisale vojaško zvezo s pomočjo s srednje-ameriške republike Hondurasom, ki mejni na Guatemalo. Ameriško zunanje ministrstvo pravi, da bo ta sporazum prispeval h kolektivni obrambi zahodne poloble.

Edenova posvetovanja v Londonu

London, 22. maja (Reuter). Britanski minister za zunanje zadeve Anthony Eden se vrača danes v London, da bi se pogovoril s predsednikom Churchillom o Indokini, zlasti pa o resnih naspotjih med britansko in ameriško politiko z vezi z jugovzhodno Azijo. Eden bo Churchillu poročal tudi o dosedanjem poteku konference v Zenevi. Glavni predmet razgovorov med Churchillom in Edenom bo vojaški položaj v Indokini, kjer vietnamske čete napredujejo proti delti Rdeče reke in Hanoju.

Proučila bosta odkrita naspotja med ZDA in Veliko Britanijo glede korakov, ki naj bi jih storili v jugovzhodni Aziji. Washington se za vzema za naglo sklenitev širokega obrambnega sporazuma na tem področju, Churchill in Eden pa vztrajata pri tem, da ne bi smeli prevzemati nikakih novih vojaških ali diplomatskih obveznosti, dokler ne bo znan izid Zenevske konference.

Njuno stališče vneto podpirata tudi laburistična opozicija v britanskem parlamentu. Računajo, da bosta Churchill in Eden proučila tudi sovjetsko taktiko na Zenevskih razgovorih. Na poti iz Zeneve v Lon-

Predsednik vlade Churchill in minister Eden bosta predvsem razpravljala o odkritem naspotju med ZDA in Veliko Britanijo glede ukrepov v jugovzhodni Aziji

don se bo Eden za nekaj ur ustavil v Parizu, kjer se bo udeležil proslave 50-letnice britansko-francoske zveze.

Pariz, 22. maja. (AFP.) Kakor se je zvedelo, se je britanski minister za zunanje zadeve Anthony Eden sešel danes zjutraj takoj po prihodu v Pariz s Krišnom Menonom, indijskim zastopnikom pri

Združenih narodih. Sestanek je bil v britanskem veleposlanstvu.

V britanskih in indijskih krogih v Parizu ne dajejo nobenih pojasnil o tem sestanku, v Parizu pa sodijo, da je bil sestanek nenavadno važen in da sta Menon in Eden govorila o sklepih Zenevske konference v zvezi z Indokino.

Pred novimi razgovori o Suez

London, 22. maja. (Tanjug) Kakor se je zvedelo v tujakšnih diplomatskih krogih, se britanska in egiptovska vlada posvetujeta, kako bi premaknili razgovore o Suez z mrtve točke. Britanija vztraja, da bi ostalo na območju Sueskega prekopa po umiku britanskih čet 4000 tehnikov, ki bi nosili vojaške uniforme. Washington je baje naklonjen takemu britanskemu stališču. To pa je samo eden izmed problemov, ki ovirajo nadaljevanje anglo-egiptovskih razgovorov.

V Londonu niso prepričani, da bo britanski minister za zunanje zadeve Eden storil kakršna koli

korak za obnovitev anglo-egiptovskih razgovorov tako dolgo, dokler je zaposlen s problemi jugovzhodne Azije. V londonskih diplomatskih krogih opozarjajo na to, da je Velika Britanija kot pogoj za obnovitev razgovorov postavila zahtevo, da prenehajo napadi na britanske vojske, krivice pa kaznujejo za dosedanje prekrške.

Bidault v Parizu

Pariz, 22. maja. (AFP) Francoski minister za zunanje zadeve Bidault je prispel davi v Pariz, da bi se udeležil proslave 50-letnice britansko-francoske zveze. Med kratkim bivanjem v francoski prestolnici bo imel minister Bidault važne politične razgovore s predsednikom vlade Lanielom in novim podpredsednikom vlade Teitgenom ter francoskim veleposlanikom v Posarju Granvalom. Ni še znano, kdaj se bo Bidault vrnil v Zenevo, računajo pa, da bi se utegnili vrniti že jutri.

Evakuacija ranjencev iz Dien Bien Fuja

Hanoj, 22. maja. (AFP) Vietnamska delegacija v Dien Bien Fuju je sporočila davi, da so začeli popravljati letališče pri Dien Bien Fuju, da bi tako omogočili naglo evakuacijo ranjencev v večjem obsegu. Vietnamska delegacija je odgovorila ugodno tudi na francosko prošnjo, da bi dovolili dopisovanje z ujetniki.

Hongkong, 22. maja. (Reuter) Vietnamski radijo poročila danes, da so v zadnjih dveh dneh iz Dien Bien Fuja odpeljali v Hanoj 129 francoskih ranjencev. Ho Si Minhove radijske postaje obtožujejo francosko pojavnost, da je prekršilo sporazum o evakuaciji ranjencev z bombardiranjem ceste Dien Bien Fu—Hanoj.

Italijanizacija okolice Trsta

Po vojni so naselili v coni A 30.000 italijanskih beguncev, kar pa je samo del italijanskega naseljevanja

Trst, 22. maja. (Tanjug). Glasilo krajevne kršćansko-demokratske organizacije »La prora« je objavil v zadnji številki podatke, iz katerih se vidi, da so od 1945 do aprila letos v coni A naselili okrog 30.000 italijanskih beguncev. Casopis pa ni objavil podatkov o skupnem številu italijanskih priseljencev v te kraje.

Za zgraditev stanovanj za begunce je rimska vlada od 1950 do danes dala 220 milijonov lir, za isti namen pa je vzela iz conejske proračuna eno milijardo in 200 milijonov lir.

Naseljevanje Italijanov v cono A podpira angloameriška vojaška uprava, namen kolonizacije pa je, da bi se spreminila etnična sestava angloameriške cone A STO v korist Italije. — Istočasno ko priseljujejo Italijane — izseljujejo oblasti v Avstralijo Tržačane, med katerimi so pretežno Slovenci.

Trst, 22. maja. (Tanjug). Glasilo krajevne kršćansko-demokratske organizacije »La prora« je objavil v zadnji številki podatke, iz katerih se vidi, da so od 1945 do aprila letos v coni A naselili okrog 30.000 italijanskih beguncev. Casopis pa ni objavil podatkov o skupnem številu italijanskih priseljencev v te kraje.

Za zgraditev stanovanj za begunce je rimska vlada od 1950 do danes dala 220 milijonov lir, za isti namen pa je vzela iz conejske proračuna eno milijardo in 200 milijonov lir.

Naseljevanje Italijanov v cono A podpira angloameriška vojaška uprava, namen kolonizacije pa je, da bi se spreminila etnična sestava angloameriške cone A STO v korist Italije. — Istočasno ko priseljujejo Italijane — izseljujejo oblasti v Avstralijo Tržačane, med katerimi so pretežno Slovenci.

ZADNJI TELEGRAMI

PARIZ, 22. maja. (r) Britanski zunanji minister Eden je prispel danes v Pariz in se udeležil kosila, ki ga je priredil francoski zunanji minister Bidault v čast proslave 50-letnice sklenitve »Antente Cordiale«. Med gosti je bil tudi francoski ministriški predsednik Laniel. Nocoj se je Eden z letalom vrnil v Veliko Britanijo na poročanje ministrskemu predsedniku Churchillu o poteku Zenevske konference. Eden se bo pravčasno vrnil v Zenevo, da se bo v ponedeljek lahko udeležil tajne seje o Indokini.

BONN, 22. maja. (r) Predstavnik zahodnonemške federalne vlade v Bonnu so danes ponovno izjavili, da sta kancelar dr. Adenauer in nemški francoskega ministrskega predsednika Teitgen dosegla načelni sporazum o sarskem vprašanju ob priliki njunih razgovorov v Strasbourgu. Čeprav je francosko zunanje ministrstvo večerj demantiralo, da je doslej na rešitev glede Posarja, pravijo

Značilen za metode, ki jih uporablja McCarthy na razpravi pred senatnim pododborom, je incident s sliko. McCarthyjev odvetnik je pododboru predložil sliko, na kateri stajata Stevens in vojak Schine. Odvetnik Jenkins: »Gospod Stevens, ali ni res, da ste bili izredno ljubeznivi in nežni s tem našim fantom, Schineom, da bi pregovorili McCarthyja, da bi opustil raziskovanje enega vaših odločkov? Stevens: »Absolutno ne! Kljub temu pa je že znano, da je Stevens doživel majhen poraz. Dan kasneje je prišla na dan resnica, McCarthyjev pomočnik Cohn je dal namenu na povetič samo izsek celotne fotografije, na kateri sta bili poleg Stevensa in Schinea še dve osebi. Tega ni vedel niti odvetnik Jenkins, ki je to prihodnji dan z rdečim obrazom priznal. McCarthy je tudi trdil, da je bila slika posneta »na izredno željo Stevensa, da bi bil fotografiran skupaj s Schineom.« Vodnik Manchester, ki je slikal, pa je nedvoumno povedal, da je skupino posnel samoiniciativno, ne da bi ga kdor koli za to prosil. Na sliki: Najmanjši okvir (označen McCarthy) predstavlja sliko, ki jo je predložil Jenkins, drugi (označen Army) pa sliko, kakršna je bila v arhivu fotografske službe.

Zahteve predstavnikov obeh Korej

(Nadaljevanje s 1. strani.) Glede umika tujih čet do loča južnokorejski predlog umik kitajskih čet najmanj mesec dni pred volitvami v Koreji, čete Združenih narodov pa bi se umaknile šele po končanih volitvah in potem, ko bi izvoljena enotna vsekorejska vlada prevzela oblast v obeh Koreji. Združena Koreja bi morala končno dobiti poročilo Združenih narodov za njeno nedotakljivost in neodvisnost.

Južnokorejski predlog določa, da bi bile volitve šest mesecev po sklenitvi sporazuma. Tretji govornik na današ-

nji seji je bil severnokorejski minister Nam Il, ki je izjavil, da njegova delegacija podpira predlog Cu En Laja o ustanovitvi nevtralne komisije za pomoč mešani korejski komisiji za izvedbo volitev in nadzorstvo nad njimi. Njegov govor je trajal skoraj dve uri. Večino svojih izjavljani je Nam Il porabil za navajanje citatov iz ameriških in južnokorejskih časopisov o »težkih in neznosnih razmerah« v Južni Koreji. Dal je tudi prvi uradni severnokorejski komentar o najnovejših volitvah v Južni Koreji pred nekaj dnevi, rekoč, da »policijski ukrepi, pritisk in obsedna stanja« niso zadoščali, da bi zagotovili Sing Man Riju absolutno večino v novi skupščini.

London, 22. maja. (AFP). Davišnji britanski časopisi različno napovedujejo izid Zenevske konference. »Times« piše v svojem komentarju, da ni bila sprejeta nikakršna skupna podlaga za razgovore. Zenevski dopisnik tega lista je zvedel, da se je 9 držav odločilo sprejeti načrt Molotova kot podlago za razgovore, da pa je ta sporazum propadel, ko so Vietnamci zahtevali, da bi ta načrt upoštevali tudi pri razgovorih o Laosu in Kambodži. Edenovo potovanje v London je samo na sebi dokazuje, da v Zenevi ni bil dosežen nikak napredek. Casopis trdi dalje, da vzhodni delegati v zasebnih razgovorih očitno niso pokazali želje za sklenitev sporazuma o Indokini, in sklepa, da se bodo boji v Indokini verjetno nadaljevali.

»Daily Mail« piše, da samo nagla sprememba stališča vzhodnih delegatov lahko reši konferenco pred neuspehom. »News Chronicle« poroča, da je konferenca začela proučevati če bi bilo uместno poklicati v Zenevo rthovne poveljnik naspotnih strank v Indokini. »Daily Herald« pa piše, da je bil s sprejetjem načrta Molotova na večerajšnji seji kot podlaga za nove razgovore dosežen pomemben napredek.

Nazadovanje prometa skozi Trst

Ugotovitev tržaških gospodarstvenikov

Trst, 22. maja. (Tanjug). Podatki o prometu skozi tržaško pristanišče, ki so bili objavljeni v Trstu, kažejo, da je bil promet v prvih štirih mesecih letos za okrog 100.000 ton manjši kot v istem obdobju lani in za 300 tisoč ton manjši kot v prvih štirih mesecih 1952. Po istih podatkih naglo pada tudi železniški promet skozi Trst, ki je znašal v prvih štirih mesecih 1952. leta 1.1 milijona ton, v istem obdobju letos pa je padel na 700.000 ton.

Od konca vojne do 1952 je pomorski in železniški promet skozi Trst stalno narasčal, nato pa je začel naglo padati. Kot vzrok za naglo padanje navajajo tržaški gospodarstveniki zmanjšanje pošiljk iz Marshallovskega načrta za Avstrijo ter konkurenco severoevropskih, pa tudi italijanskih pristanišč, ki jo je olajšal prihod 21 rimskih funkcionarjev

Vzroki neredov v Pakistanu

New Delhi, 22. maja. (Tanjug). Pakistanske oblasti še vedno niso izdale uradnega sporočila o vzrokih neredov v vzhodnem Pakistanu, pri katerih je bilo ubitih okrog 500 ljudi. Po izjavi nekega sindikalnega voditelja iz vzhodne Pakistana so neredi »posledica zarote vodstva industrije jute, nekaterih drž. uslužbencev in voditeljev Muslimanske lige, ki bi radi uničili združeno fronto, ki je zmaganala na zadnjih volitvah.« — Vzhodnopakistanski predsednik vlade je zanimal sinoči, da bi bili neredi povzročili »komunisti«, kakor je trdil predsednik centralne vlade Mohamed Ali.

„BALKANIJA“

Italijanski uradni list »Gazzetta ufficiale« z dne 8. maja je posvetil celih 31 strani objavljanju odlokov, ki jih je izdal italijanski predsednik republike o odklikovanjih italijanskih vojakov na raznih frontah — Vzhodni Afriki, Cirenajki, Tripolisu, Albaniji, Grčiji, Hrvaški itd. — v zadnji vojni. Pogosto izhajajo že skozi leta italijanski uradni listi s seznami tisočev odklikovancev iz vrst italijanske vojske in nastaja vprašanje, kaj pa taktar, ko bodo vsi odklikovani. Ze v navedeni »Gazzetta ufficiale« je tri strani popravkov o odklikovanjih, ki so jih nekateri po dvakrat dobili.

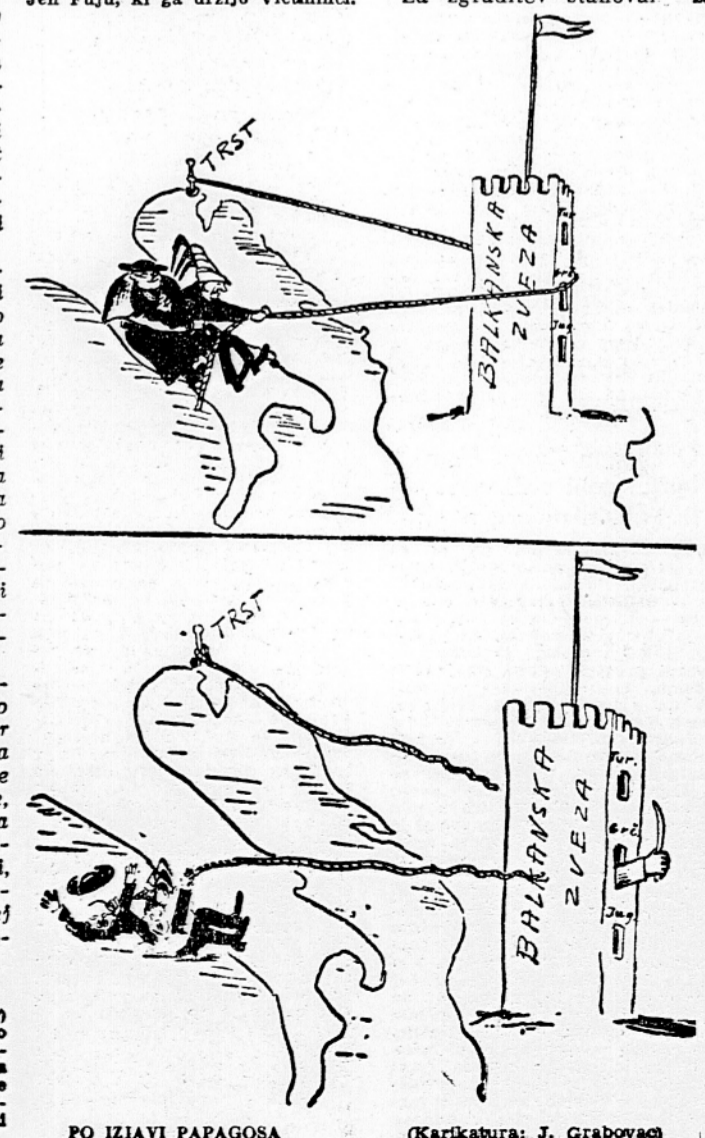
Ne mislimo se spuščati v razglabljanje o tem, kaj tiži za tako radodarnostjo pri odklikovanjih. Za nas je dovolj, da vemo, da so takih počastitev deležni le tisti, ki so se borili za cilje fašistične Italije, in pa, da brez strahu odklikujejo celo one, ki so ob strani Mussolinija nadaljevali vojno proti zaveznikom še po 8. septembru 1943. To je pač za sedanjo »demokratsko« Italijo dovolj značilno.

Stavka britanskih strojevodij in kurjačev

London, 22. maja. (Tanjug). Stavka strojevodij in kurjačev zahodnega področja britanskih železnic se bolj in bolj širi. Poskus generalnega sekretarja sindikata železničarjev, da bi dosegel sestanek med zastopniki vladne komisije za transport in stavkajočimi, je popolnoma propadel. Stavka skupno 3000 strojevodij in kurjačev. V zahodnem delu države vozi le sempatja kak vlak. Po prvih statistikah je povzročila stavka resno škodo v potniškem prometu, gospodarstvu, trgovini in poštni službi.

Kašmir bo priključen Indiji?

Srinagar, 22. maja. Kakor poroča indijska agencija, je predsednik kašmirske vlade Bakši Gulam Mohamed izjavil v Srinagaru, da je končno sprejel sklep o priključitvi Kašmira Indiji. V govoru, ki ga je imel pred nacionalno konferenco delavcev, je predsednik Bakši dejal, da je ta sklep v skladu s prejšnjimi sklepi narodne skupščine, ki priznava Kašmiru avtonomijo.

Sredi močvirja so vzplamteli ognji

Koksarna v Lukavcu in naše gospodarstvo

Koksarna v Lukavcu nam je nedavno dala prvi kok s, izdelan izključno iz mešanice domačega premoga (39%, Raša, 33% Kreka, 33% Kakanj); tega so uspešno preizkusili v Železarni v Sisku. Koks iz lignita je postal stvarnost!

Pravkar je sarajevski filmsko podjetje »Bosna film« končalo tudi dokumentarni film o naši prvi koksarni »Ognji in močvirju«.

Pozornost naših ljudi di je spet obrnjena na Lukavac. Pogledajmo si malo to veliko tovarno in njen pomen za naše gospodarstvo. Seznanimo se s tem, kaj je pravzaprav koks in zakaj ga tako potrebujemo?

lik, labrint cevovodov, celo vrsto stavb; nekateri so le nekaj metrov višje kot ljubljanski nebotalnik. Radovedno napneš oči. Oko ti obstane na prostornih objektih koksarne »Boris Kidrič«.

Marsikdo se vpraša, zakaj smo gradili tako veliko industrijo prav v Lukavcu, saj tukaj ni nobenega metalurškega podjetja. To je res, toda tu imamo največje rudniške rjavega premoga in lignita v Jugoslaviji. Zaloga premogovnika Kreka (le nekaj kilometrov od Lukavca) so odlični viri surovin za to našo prvo koksarno.

Seveda pa nam je ena koksarna premalo, ne bi zadoščala našim potrebam. Zato gradimo še drugo, še enkrat večjo kot je v Lukavcu, v Zenici, v našem največjem železarskem središču, medtem ko bo tretja v metalurškem kombinatu v Sisku.

Brez koksar ni železa iz plavčev. Na sliki pogled na ženski plavč.

Nameste uvoda

Onova socialistične preobrazbe naše domovine je prav gotovo industrializacija. Le države z močno industrijo so lahko gospodarsko dovolj samostojne. Samo silen razmah proizvodnje si nam lahko zagotovimo brez življenjske ravnosti. Zato smo že pri sprejetju prvega gospodarskega načrta postavili industrializacijo za temelj vse naše dejavnosti. Za razvoj industrije pa so osnovni pogoji: zadostna pogonska sredstva in zadostna količina surovin.

Znano in zelo uporabno pogonsko sredstvo je premog, čeprav je zdaj že zastareli v tej vlogi. Pravzaprav: koks ga je danes dobivamo namreč splošno uporabljamo. Zato je premog v vsi naša gospodarstva. Premog, pa tudi naša in njegovi derivati se sicer še vedno uporabljajo v precejšnji meri kot goriva v vseh močvirskih gospodarstvih — in to ne samo pri nas, ampak tudi drugod po svetu. Toda vedno hitreje se umikajo novim energijskim, bolj ekonomičnim energijskim sredstvom. Premog (in našo) moramo uporabiti bolj koristno, saj je postal izredno upoštevana surovina za celotno življenjsko važnih dobrin: hrano, zdravila, industrijski in vojni material itd. To področje, to je kemična predelava premoga (kar v grobem pravijo koksarna in plinarne), je tehniki še vedno odprto, vendar nam kaže naravnost sijajne perspektive.

Ce si ogledaš industrijo nekoliko

Kaj je koks?

Koks je produkt suhe destilacije premoga: premog segrevamo pri temperaturi, ki je dovolj visoka, da se oddelijo volični delci, ki so odlični za gradnjo koksa. K temu lahko kožno dodamo še nekaj: naša zemlja hrani v sebi dovolj premoga.

Koks je produkt suhe destilacije premoga: premog segrevamo pri temperaturi, ki je dovolj visoka, da se oddelijo volični delci, ki so odlični za gradnjo koksa. K temu lahko kožno dodamo še nekaj: naša zemlja hrani v sebi dovolj premoga.

»Črni diamant«

Kaj je pravzaprav premog ali »črni diamant«, kakor ga včasih upravičeno imenujemo? To je gorivno, organsko snov, ki je nastala iz ostankov rastlinskih ostankev. Kvaliteta koksa je odvisna predvsem od kvalitete premoga. Dober koks nam daje v glavnem le črni premog, pa še ti ne vsi. Precejšnjo vlogo ima pri tem bitumen, ki je sestavni del premoga. Toda sestava premoga do danes še ni popolnoma natančno raziskana in predstavlja za znanost še dokajšen problem.

Prepoved v Jugoslaviji

V Jugoslaviji imamo v glavnem tri vrste premoga: črnega, rjavega in lignit.

Geološki strokovnjaki so podrobno preiskali zalogo, ki jih skriva v sebi naša zemlja. Te so ocenili na 11.500.000.000 ton. Od tega odpade na črni premog le 20%, rjavega je 18,3%, lignita pa 81,5%. Upoštevati pa je treba, da točnih zalog črnega premoga ni lahko ugotoviti, ker je zelo težko dosegljivo, ker je po navadi v globljih plasteh. Najstarejši črni premog imamo v Srebri in sicer na timoškem področju in v Ibarski dolini. Razen tega imamo še en velik rudnik v Raši v Istri, ki je obenem naš največji in najbolj mehaniziran premogovnik. Premog pa je tukaj precej mlajši od srbskega in zato kalorično slabši.

Naša prva koksarna

V severovzhodni Bosni, nedaleč od Tuzle, v Lukavcu ob reki Spreči je mogočen industrijski kombinat. Leta 1949 so bila doletela stran Ljubljana kot Notranjska se še živo spominjajo, koliko živeča se je prepeljalo po tej prvi med prvo svetovno vojno in vijo vemo, kako vloga je imela med zadnje vojne. Zato hočem ob tej priložnosti nekoliko spominov na omenjene vredne dogodke, katerih se starejši Dolenjci gotovo še spominjajo, mlajši generaciji pa tudi ne bo škodilo, če zve, kako »ro se svoj čas vodil po tej dolenjski magistrali«.

Dobra organizacija gostinstva

Osebnih viškov so imeli ustalen vojni red. Odnosili so iz Novega mesta proti Ljubljani ob 6., 12. in 18. uri. Kmalu po odhodu vlaka iz Novega mesta je povprašal spovednik po vagonih: »No, kolik je bogov? In kakor je bila pač družba manjša ali večja, manj ali bolj razpoložena, je bil odgovor: nič, enega, dva. Tako je bilo do Mirne peči ugotovljena potreba za vse vlake in vsake »enojake« in tako je bilo zapustil predor pod svetovno in se bližal postaji Ponikve, je pričel strojevodnja dajati s parno piščalko znake, dolgo in kratke. Dolgi piski so pomenili »stešana« (vse vlake), kratki pa »stop«. Gosliničar pri postaji Ponikve je šel piske in pripravil polno steklenice s kozarci vred do prihoda vlaka. Sprevedniki so potem razdelili piščalko po vagonih, kakor je bilo navajeno. Tako je potnik krajšal čas vožnje do Ljubljane. Najzaj grede je spovednik prazno steklenice vrnil.

Kako je pust vrgel »dolenjca« s pravega tira in kako je prišel Črnomelj do železnice

Novomeški železničarji so pritejali vsako leto svoj tradicionalni »predpustni bal« — veselico, na kateri je navadno igrala godba na pihala in bobni. Vse leto predpustni bal je bil v Lukavcu. Vse leto predpustni bal je bil v Lukavcu. Vse leto predpustni bal je bil v Lukavcu.

Uspeli naših znanstvenikov

Pred znanstveniki se je pojavil velik problem: najti način, kako izdelovati koks tudi iz lignita. Tako delo pa terja mnogo truda in tudi precej časa. Naše premoge je treba nekako oplemeniti in odstraniti iz njih velike količine vlage. Premog za koksiranje sme vsebovati le 8—12% vode. Večja vsebnost vode namreč škoduje pečem in povzroča zelo veliko potrošnjo goriva.

Našim uglednim kemikom je uspelo najti pot do cilja. Največ na tem področju delata akademik dr. Maks Samec iz Ljubljane in inž. Boža Popovič iz Beograda.

Najprej je treba lignit odn. rjavi premog podvreči temeljiti separaciji, odstraniti je treba vse primese, nato pa moramo očistiti in zmleti premog posušiti v posebnih sušilnicah. Tako pridobivamo iz lignita dober rjavi premog. Sedaj pa nastopi še ena naloga: najti je treba zadostno mešanico premogov različnih vrst, doseči takšno razmerje med njimi, da bomo dobili iz njih koks dobre kavitete.

Vse te probleme so kemiki v glavnem že rešili. V manjšem merilu je ta poskus odlikoval uspel. Zdal preizkušajo, »kako bi to ker najboljši izvedli v večjem obsegu: v industriji. Če bo popolnoma dosegljivo, se ta cilj, bo vrednost našega lignita

Uspeli naših znanstvenikov

Pred znanstveniki se je pojavil velik problem: najti način, kako izdelovati koks tudi iz lignita. Tako delo pa terja mnogo truda in tudi precej časa. Naše premoge je treba nekako oplemeniti in odstraniti iz njih velike količine vlage. Premog za koksiranje sme vsebovati le 8—12% vode. Večja vsebnost vode namreč škoduje pečem in povzroča zelo veliko potrošnjo goriva.

Našim uglednim kemikom je uspelo najti pot do cilja. Največ na tem področju delata akademik dr. Maks Samec iz Ljubljane in inž. Boža Popovič iz Beograda.

Najprej je treba lignit odn. rjavi premog podvreči temeljiti separaciji, odstraniti je treba vse primese, nato pa moramo očistiti in zmleti premog posušiti v posebnih sušilnicah. Tako pridobivamo iz lignita dober rjavi premog. Sedaj pa nastopi še ena naloga: najti je treba zadostno mešanico premogov različnih vrst, doseči takšno razmerje med njimi, da bomo dobili iz njih koks dobre kavitete.

Vse te probleme so kemiki v glavnem že rešili. V manjšem merilu je ta poskus odlikoval uspel. Zdal preizkušajo, »kako bi to ker najboljši izvedli v večjem obsegu: v industriji. Če bo popolnoma dosegljivo, se ta cilj, bo vrednost našega lignita

Uspeli naših znanstvenikov

Pred znanstveniki se je pojavil velik problem: najti način, kako izdelovati koks tudi iz lignita. Tako delo pa terja mnogo truda in tudi precej časa. Naše premoge je treba nekako oplemeniti in odstraniti iz njih velike količine vlage. Premog za koksiranje sme vsebovati le 8—12% vode. Večja vsebnost vode namreč škoduje pečem in povzroča zelo veliko potrošnjo goriva.

Našim uglednim kemikom je uspelo najti pot do cilja. Največ na tem področju delata akademik dr. Maks Samec iz Ljubljane in inž. Boža Popovič iz Beograda.

Najprej je treba lignit odn. rjavi premog podvreči temeljiti separaciji, odstraniti je treba vse primese, nato pa moramo očistiti in zmleti premog posušiti v posebnih sušilnicah. Tako pridobivamo iz lignita dober rjavi premog. Sedaj pa nastopi še ena naloga: najti je treba zadostno mešanico premogov različnih vrst, doseči takšno razmerje med njimi, da bomo dobili iz njih koks dobre kavitete.

Vse te probleme so kemiki v glavnem že rešili. V manjšem merilu je ta poskus odlikoval uspel. Zdal preizkušajo, »kako bi to ker najboljši izvedli v večjem obsegu: v industriji. Če bo popolnoma dosegljivo, se ta cilj, bo vrednost našega lignita

Uspeli naših znanstvenikov

Pred znanstveniki se je pojavil velik problem: najti način, kako izdelovati koks tudi iz lignita. Tako delo pa terja mnogo truda in tudi precej časa. Naše premoge je treba nekako oplemeniti in odstraniti iz njih velike količine vlage. Premog za koksiranje sme vsebovati le 8—12% vode. Večja vsebnost vode namreč škoduje pečem in povzroča zelo veliko potrošnjo goriva.

Našim uglednim kemikom je uspelo najti pot do cilja. Največ na tem področju delata akademik dr. Maks Samec iz Ljubljane in inž. Boža Popovič iz Beograda.

Najprej je treba lignit odn. rjavi premog podvreči temeljiti separaciji, odstraniti je treba vse primese, nato pa moramo očistiti in zmleti premog posušiti v posebnih sušilnicah. Tako pridobivamo iz lignita dober rjavi premog. Sedaj pa nastopi še ena naloga: najti je treba zadostno mešanico premogov različnih vrst, doseči takšno razmerje med njimi, da bomo dobili iz njih koks dobre kavitete.

Vse te probleme so kemiki v glavnem že rešili. V manjšem merilu je ta poskus odlikoval uspel. Zdal preizkušajo, »kako bi to ker najboljši izvedli v večjem obsegu: v industriji. Če bo popolnoma dosegljivo, se ta cilj, bo vrednost našega lignita

Uspeli naših znanstvenikov

Pred znanstveniki se je pojavil velik problem: najti način, kako izdelovati koks tudi iz lignita. Tako delo pa terja mnogo truda in tudi precej časa. Naše premoge je treba nekako oplemeniti in odstraniti iz njih velike količine vlage. Premog za koksiranje sme vsebovati le 8—12% vode. Večja vsebnost vode namreč škoduje pečem in povzroča zelo veliko potrošnjo goriva.

Našim uglednim kemikom je uspelo najti pot do cilja. Največ na tem področju delata akademik dr. Maks Samec iz Ljubljane in inž. Boža Popovič iz Beograda.

Najprej je treba lignit odn. rjavi premog podvreči temeljiti separaciji, odstraniti je treba vse primese, nato pa moramo očistiti in zmleti premog posušiti v posebnih sušilnicah. Tako pridobivamo iz lignita dober rjavi premog. Sedaj pa nastopi še ena naloga: najti je treba zadostno mešanico premogov različnih vrst, doseči takšno razmerje med njimi, da bomo dobili iz njih koks dobre kavitete.

Vse te probleme so kemiki v glavnem že rešili. V manjšem merilu je ta poskus odlikoval uspel. Zdal preizkušajo, »kako bi to ker najboljši izvedli v večjem obsegu: v industriji. Če bo popolnoma dosegljivo, se ta cilj, bo vrednost našega lignita

Uspeli naših znanstvenikov

Pred znanstveniki se je pojavil velik problem: najti način, kako izdelovati koks tudi iz lignita. Tako delo pa terja mnogo truda in tudi precej časa. Naše premoge je treba nekako oplemeniti in odstraniti iz njih velike količine vlage. Premog za koksiranje sme vsebovati le 8—12% vode. Večja vsebnost vode namreč škoduje pečem in povzroča zelo veliko potrošnjo goriva.

Našim uglednim kemikom je uspelo najti pot do cilja. Največ na tem področju delata akademik dr. Maks Samec iz Ljubljane in inž. Boža Popovič iz Beograda.

Najprej je treba lignit odn. rjavi premog podvreči temeljiti separaciji, odstraniti je treba vse primese, nato pa moramo očistiti in zmleti premog posušiti v posebnih sušilnicah. Tako pridobivamo iz lignita dober rjavi premog. Sedaj pa nastopi še ena naloga: najti je treba zadostno mešanico premogov različnih vrst, doseči takšno razmerje med njimi, da bomo dobili iz njih koks dobre kavitete.

Vse te probleme so kemiki v glavnem že rešili. V manjšem merilu je ta poskus odlikoval uspel. Zdal preizkušajo, »kako bi to ker najboljši izvedli v večjem obsegu: v industriji. Če bo popolnoma dosegljivo, se ta cilj, bo vrednost našega lignita

Uspeli naših znanstvenikov

Pred znanstveniki se je pojavil velik problem: najti način, kako izdelovati koks tudi iz lignita. Tako delo pa terja mnogo truda in tudi precej časa. Naše premoge je treba nekako oplemeniti in odstraniti iz njih velike količine vlage. Premog za koksiranje sme vsebovati le 8—12% vode. Večja vsebnost vode namreč škoduje pečem in povzroča zelo veliko potrošnjo goriva.

Našim uglednim kemikom je uspelo najti pot do cilja. Največ na tem področju delata akademik dr. Maks Samec iz Ljubljane in inž. Boža Popovič iz Beograda.

Najprej je treba lignit odn. rjavi premog podvreči temeljiti separaciji, odstraniti je treba vse primese, nato pa moramo očistiti in zmleti premog posušiti v posebnih sušilnicah. Tako pridobivamo iz lignita dober rjavi premog. Sedaj pa nastopi še ena naloga: najti je treba zadostno mešanico premogov različnih vrst, doseči takšno razmerje med njimi, da bomo dobili iz njih koks dobre kavitete.

Vse te probleme so kemiki v glavnem že rešili. V manjšem merilu je ta poskus odlikoval uspel. Zdal preizkušajo, »kako bi to ker najboljši izvedli v večjem obsegu: v industriji. Če bo popolnoma dosegljivo, se ta cilj, bo vrednost našega lignita

Uspeli naših znanstvenikov

Pred znanstveniki se je pojavil velik problem: najti način, kako izdelovati koks tudi iz lignita. Tako delo pa terja mnogo truda in tudi precej časa. Naše premoge je treba nekako oplemeniti in odstraniti iz njih velike količine vlage. Premog za koksiranje sme vsebovati le 8—12% vode. Večja vsebnost vode namreč škoduje pečem in povzroča zelo veliko potrošnjo goriva.

Našim uglednim kemikom je uspelo najti pot do cilja. Največ na tem področju delata akademik dr. Maks Samec iz Ljubljane in inž. Boža Popovič iz Beograda.

Najprej je treba lignit odn. rjavi premog podvreči temeljiti separaciji, odstraniti je treba vse primese, nato pa moramo očistiti in zmleti premog posušiti v posebnih sušilnicah. Tako pridobivamo iz lignita dober rjavi premog. Sedaj pa nastopi še ena naloga: najti je treba zadostno mešanico premogov različnih vrst, doseči takšno razmerje med njimi, da bomo dobili iz njih koks dobre kavitete.

Vse te probleme so kemiki v glavnem že rešili. V manjšem merilu je ta poskus odlikoval uspel. Zdal preizkušajo, »kako bi to ker najboljši izvedli v večjem obsegu: v industriji. Če bo popolnoma dosegljivo, se ta cilj, bo vrednost našega lignita

Uspeli naših znanstvenikov

Pred znanstveniki se je pojavil velik problem: najti način, kako izdelovati koks tudi iz lignita. Tako delo pa terja mnogo truda in tudi precej časa. Naše premoge je treba nekako oplemeniti in odstraniti iz njih velike količine vlage. Premog za koksiranje sme vsebovati le 8—12% vode. Večja vsebnost vode namreč škoduje pečem in povzroča zelo veliko potrošnjo goriva.

Našim uglednim kemikom je uspelo najti pot do cilja. Največ na tem področju delata akademik dr. Maks Samec iz Ljubljane in inž. Boža Popovič iz Beograda.

Najprej je treba lignit odn. rjavi premog podvreči temeljiti separaciji, odstraniti je treba vse primese, nato pa moramo očistiti in zmleti premog posušiti v posebnih sušilnicah. Tako pridobivamo iz lignita dober rjavi premog. Sedaj pa nastopi še ena naloga: najti je treba zadostno mešanico premogov različnih vrst, doseči takšno razmerje med njimi, da bomo dobili iz njih koks dobre kavitete.

Vse te probleme so kemiki v glavnem že rešili. V manjšem merilu je ta poskus odlikoval uspel. Zdal preizkušajo, »kako bi to ker najboljši izvedli v večjem obsegu: v industriji. Če bo popolnoma dosegljivo, se ta cilj, bo vrednost našega lignita

Uspeli naših znanstvenikov

Pred znanstveniki se je pojavil velik problem: najti način, kako izdelovati koks tudi iz lignita. Tako delo pa terja mnogo truda in tudi precej časa. Naše premoge je treba nekako oplemeniti in odstraniti iz njih velike količine vlage. Premog za koksiranje sme vsebovati le 8—12% vode. Večja vsebnost vode namreč škoduje pečem in povzroča zelo veliko potrošnjo goriva.

Našim uglednim kemikom je uspelo najti pot do cilja. Največ na tem področju delata akademik dr. Maks Samec iz Ljubljane in inž. Boža Popovič iz Beograda.

Najprej je treba lignit odn. rjavi premog podvreči temeljiti separaciji, odstraniti je treba vse primese, nato pa moramo očistiti in zmleti premog posušiti v posebnih sušilnicah. Tako pridobivamo iz lignita dober rjavi premog. Sedaj pa nastopi še ena naloga: najti je treba zadostno mešanico premogov različnih vrst, doseči takšno razmerje med njimi, da bomo dobili iz njih koks dobre kavitete.

Vse te probleme so kemiki v glavnem že rešili. V manjšem merilu je ta poskus odlikoval uspel. Zdal preizkušajo, »kako bi to ker najboljši izvedli v večjem obsegu: v industriji. Če bo popolnoma dosegljivo, se ta cilj, bo vrednost našega lignita

Uspeli naših znanstvenikov

Pred znanstveniki se je pojavil velik problem: najti način, kako izdelovati koks tudi iz lignita. Tako delo pa terja mnogo truda in tudi precej časa. Naše premoge je treba nekako oplemeniti in odstraniti iz njih velike količine vlage. Premog za koksiranje sme vsebovati le 8—12% vode. Večja vsebnost vode namreč škoduje pečem in povzroča zelo veliko potrošnjo goriva.

Našim uglednim kemikom je uspelo najti pot do cilja. Največ na tem področju delata akademik dr. Maks Samec iz Ljubljane in inž. Boža Popovič iz Beograda.

Najprej je treba lignit odn. rjavi premog podvreči temeljiti separaciji, odstraniti je treba vse primese, nato pa moramo očistiti in zmleti premog posušiti v posebnih sušilnicah. Tako pridobivamo iz lignita dober rjavi premog. Sedaj pa nastopi še ena naloga: najti je treba zadostno mešanico premogov različnih vrst, doseči takšno razmerje med njimi, da bomo dobili iz njih koks dobre kavitete.

Vse te probleme so kemiki v glavnem že rešili. V manjšem merilu je ta poskus odlikoval uspel. Zdal preizkušajo, »kako bi to ker najboljši izvedli v večjem obsegu: v industriji. Če bo popolnoma dosegljivo, se ta cilj, bo vrednost našega lignita

Uspeli naših znanstvenikov

Pred znanstveniki se je pojavil velik problem: najti način, kako izdelovati koks tudi iz lignita. Tako delo pa terja mnogo truda in tudi precej časa. Naše premoge je treba nekako oplemeniti in odstraniti iz njih velike količine vlage. Premog za koksiranje sme vsebovati le 8—12% vode. Večja vsebnost vode namreč škoduje pečem in povzroča zelo veliko potrošnjo goriva.

Našim uglednim kemikom je uspelo najti pot do cilja. Največ na tem področju delata akademik dr. Maks Samec iz Ljubljane in inž. Boža Popovič iz Beograda.

Najprej je treba lignit odn. rjavi premog podvreči temeljiti separaciji, odstraniti je treba vse primese, nato pa moramo očistiti in zmleti premog posušiti v posebnih sušilnicah. Tako pridobivamo iz lignita dober rjavi premog. Sedaj pa nastopi še ena naloga: najti je treba zadostno mešanico premogov različnih vrst, doseči takšno razmerje med njimi, da bomo dobili iz njih koks dobre kavitete.

Vse te probleme so kemiki v glavnem že rešili. V manjšem merilu je ta poskus odlikoval uspel. Zdal preizkušajo, »kako bi to ker najboljši izvedli v večjem obsegu: v industriji. Če bo popolnoma dosegljivo, se ta cilj, bo vrednost našega lignita

Uspeli naših znanstvenikov

Pred znanstveniki se je pojavil velik problem: najti način, kako izdelovati koks tudi iz lignita. Tako delo pa terja mnogo truda in tudi precej časa. Naše premoge je treba nekako oplemeniti in odstraniti iz njih velike količine vlage. Premog za koksiranje sme vsebovati le 8—12% vode. Večja vsebnost vode namreč škoduje pečem in povzroča zelo veliko potrošnjo goriva.

Našim uglednim kemikom je uspelo najti pot do cilja. Največ na tem področju delata akademik dr. Maks Samec iz Ljubljane in inž. Boža Popovič iz Beograda.

Najprej je treba lignit odn. rjavi premog podvreči temeljiti separaciji, odstraniti je treba vse primese, nato pa moramo očistiti in zmleti premog posušiti v posebnih sušilnicah. Tako pridobivamo iz lignita dober rjavi premog. Sedaj pa nastopi še ena naloga: najti je treba zadostno mešanico premogov različnih vrst, doseči takšno razmerje med njimi, da bomo dobili iz njih koks dobre kavitete.

Vse te probleme so kemiki v glavnem že rešili. V manjšem merilu je ta poskus odlikoval uspel. Zdal preizkušajo, »kako bi to ker najboljši izvedli v večjem obsegu: v industriji. Če bo popolnoma dosegljivo, se ta cilj, bo vrednost našega lignita

Uspeli naših znanstvenikov

Pred znanstveniki se je pojavil velik problem: najti način, kako izdelovati koks tudi iz lignita. Tako delo pa terja mnogo truda in tudi precej časa. Naše premoge je treba nekako oplemeniti in odstraniti iz njih velike količine vlage. Premog za koksiranje sme vsebovati le 8—12% vode. Večja vsebnost vode namreč škoduje pečem in povzroča zelo veliko potrošnjo goriva.

Našim uglednim kemikom je uspelo najti pot do cilja. Največ na tem področju delata akademik dr. Maks Samec iz Ljubljane in inž. Boža Popovič iz Beograda.

Najprej je treba lignit odn. rjavi premog podvreči temeljiti separaciji, odstraniti je treba vse primese, nato pa moramo očistiti in zmleti premog posušiti v posebnih sušilnicah. Tako pridobivamo iz lignita dober rjavi premog. Sedaj pa nastopi še ena naloga: najti je treba zadostno mešanico premogov različnih vrst, doseči takšno razmerje med njimi, da bomo dobili iz njih koks dobre kavitete.

Vse te probleme so kemiki v glavnem že rešili. V manjšem merilu je ta poskus odlikoval uspel. Zdal preizkušajo, »kako bi to ker najboljši izvedli v večjem obsegu: v industriji. Če bo popolnoma dosegljivo, se ta cilj, bo vrednost našega lignita

Uspeli naših znanstvenikov

Pred znanstveniki se je pojavil velik problem: najti način, kako izdelovati koks tudi iz lignita. Tako delo pa terja mnogo truda in tudi precej časa. Naše premoge je treba nekako oplemeniti in odstraniti iz njih velike količine vlage. Premog za koksiranje sme vsebovati le 8—12% vode. Večja vsebnost vode namreč škoduje pečem in povzroča zelo veliko potrošnjo goriva.

Našim uglednim kemikom je uspelo najti pot do cilja. Največ na tem področju delata akademik dr. Maks Samec iz Ljubljane in inž. Boža Popovič iz Beograda.

Najprej je treba lignit odn. rjavi premog podvreči temeljiti separaciji, odstraniti je treba vse primese, nato pa moramo očistiti in zmleti premog posušiti v posebnih sušilnicah. Tako pridobivamo iz lignita dober rjavi premog. Sedaj pa nastopi še ena naloga: najti je treba zadostno mešanico premogov različnih vrst, doseči takšno razmerje med njimi, da bomo dobili iz njih koks dobre kavitete.

Vse te probleme so kemiki v glavnem že rešili. V manjšem merilu je ta poskus odlikoval uspel. Zdal preizkušajo, »kako bi to ker najboljši izvedli v večjem obsegu: v industriji. Če bo popolnoma dosegljivo, se ta cilj, bo vrednost našega lignita

Uspeli naših znanstvenikov

Pred znanstveniki se je pojavil velik problem: najti način, kako izdelovati koks tudi iz lignita. Tako delo pa terja mnogo truda in tudi precej časa. Naše premoge je treba nekako oplemeniti in odstraniti iz njih velike količine vlage. Premog za koksiranje sme vsebovati le 8—12% vode. Večja vsebnost vode namreč škoduje pečem in povzroča zelo veliko potrošnjo goriva.

Našim uglednim kemikom je uspelo najti pot do cilja. Največ na tem področju delata akademik dr. Maks Samec iz Ljubljane in inž. Boža Popovič iz Beograda.

Najprej je treba lignit odn. rjavi premog podvreči temeljiti separaciji, odstraniti je treba vse primese, nato pa moramo očistiti in zmleti premog posušiti v posebnih sušilnicah. Tako pridobivamo iz lignita dober rjavi premog. Sedaj pa nastopi še ena naloga: najti je treba zadostno mešanico premogov različnih vrst, doseči takšno razmerje med njimi, da bomo dobili iz njih koks dobre kavitete.

Vse te probleme so kemiki v glavnem že rešili. V manjšem merilu je ta poskus odlikoval uspel. Zdal preizkušajo, »kako bi to ker najboljši izvedli v večjem obsegu: v industriji. Če bo popolnoma dosegljivo, se ta cilj, bo vrednost našega lignita

Uspeli naših znanstvenikov

Pred znanstveniki se je pojavil velik problem: najti način, kako izdelovati koks tudi iz lignita. Tako delo pa terja mnogo truda in tudi precej časa. Naše premoge je treba nekako oplemeniti in odstraniti iz njih velike količine vlage. Premog za koksiranje sme vsebovati le 8—12% vode. Večja vsebnost vode namreč škoduje pečem in povzroča zelo veliko potrošnjo goriva.

Našim uglednim kemikom je uspelo najti pot do cilja. Največ na tem področju delata akademik dr. Maks Samec iz Ljubljane in inž. Boža Popovič iz Beograda.

Najprej je treba lignit odn. rjavi premog podvreči temeljiti separaciji, odstraniti je treba vse primese, nato pa moramo očistiti in zmleti premog posušiti v posebnih sušilnicah. Tako pridobivamo iz lignita dober rjavi premog. Sedaj pa nastopi še ena naloga: najti je treba zadostno mešanico premogov različnih vrst, doseči takšno razmerje med njimi, da bomo dobili iz njih koks dobre kavitete.

Vse te probleme so kemiki v glavnem že rešili. V manjšem merilu je ta poskus odlikoval uspel. Zdal preizkušajo, »kako bi to ker najboljši izvedli v večjem obsegu: v industriji. Če bo popolnoma dosegljivo, se ta cilj, bo vrednost našega lignita

Uspeli naših znanstvenikov

Pred znanstveniki se je pojavil velik problem: najti način, kako izdelovati koks tudi iz lignita. Tako delo pa terja mnogo truda in tudi precej časa. Naše premoge je treba nekako oplemeniti in odstraniti iz njih velike količine vlage. Premog za koksiranje sme vsebovati le 8—12% vode. Večja vsebnost vode namreč škoduje pečem in povzroča zelo veliko potrošnjo goriva.

Našim uglednim kemikom je uspelo najti pot do cilja. Največ na tem področju delata akademik dr. Maks Samec iz Ljubljane in inž. Boža Popovič iz Beograda.

Najprej je treba lignit odn. rjavi premog podvreči temeljiti separaciji, odstraniti je treba vse primese, nato pa moramo očistiti in zmleti premog posušiti v posebnih sušilnicah. Tako pridobivamo iz lignita dober rjavi premog. Sedaj pa nastopi še ena naloga: najti je treba zadostno mešanico premogov različnih vrst, doseči takšno razmerje med njimi, da bomo dobili iz njih koks dobre kavitete.

Vse te probleme so kemiki v glavnem že rešili. V manjšem merilu je ta poskus odlikoval uspel. Zdal preizkušajo, »kako bi to ker najboljši izvedli v večjem obsegu: v industriji. Če bo popolnoma dosegljivo, se ta cilj, bo vrednost našega lignita

Uspeli naših znanstvenikov

Pred znanstveniki se je pojavil velik problem: najti način, kako izdelovati koks tudi iz lignita. Tako delo pa terja mnogo truda in tudi precej časa. Naše premoge je treba nekako oplemeniti in odstraniti iz njih velike količine vlage. Premog za koksiranje sme vsebovati le 8—12% vode. Večja vsebnost vode namreč škoduje pečem in povzroča zelo veliko potrošnjo goriva.

Našim uglednim kemikom je uspelo najti pot do cilja. Največ na tem področju delata akademik dr. Maks Samec iz Ljubljane in inž. Boža Popovič iz Beograda.

Najprej je treba lignit odn. rjavi premog podvreči temeljiti separaciji, odstraniti je treba vse primese, nato pa moramo očistiti in zmleti premog posušiti v posebnih sušilnicah. Tako pridobivamo iz lignita dober rjavi premog. Sedaj pa nastopi še ena naloga: najti je treba zadostno mešanico premogov različnih vrst, doseči takšno razmerje med njimi, da bomo dobili iz njih koks dobre kavitete.

Vse te probleme so kemiki v glavnem že rešili. V manjšem merilu je ta poskus odlikoval uspel. Zdal preizkušajo, »kako bi to ker najboljši izvedli v večjem obsegu: v industriji. Če bo popolnoma dosegljivo, se ta cilj, bo vrednost našega lignita

Uspeli naših znanstvenikov

Pred znanstveniki se je pojavil velik problem: najti način, kako izdelovati koks tudi iz lignita. Tako delo pa terja mnogo truda in tudi precej časa. Naše premoge je treba nekako oplemeniti in odstraniti iz njih velike količine vlage. Premog za koksiranje sme vsebovati le 8—12% vode. Večja vsebnost vode namreč škoduje pečem in povzroča zelo veliko potrošnjo goriva.

Našim uglednim kemikom je uspelo najti pot do cilja. Največ na tem področju delata akademik dr. Maks Samec iz Ljubljane in inž. Boža Popovič iz Beograda.

Najprej je treba lignit odn. rjavi premog podvreči temeljiti separaciji, odstraniti je treba vse primese, nato pa moramo očistiti in zmleti premog posušiti v posebnih sušilnicah. Tako pridobivamo iz lignita dober rjavi premog. Sedaj pa

Pionirji odgovarjajo

V Slovenskem poročevalcu smo pred nekaj dnevi brali članek »Nove gradivo za protijugoslovansko propagando«. V njem stoji, da bodo izdali izrednih štiri v Trstu knjige s različnimi članki. Eden med njimi naj bi se glasil »Kdo je Tito«.

Kdo je Tito, jim lahko povemo mi

Kdo je Tito? Tito, to smo mi vsi, to je nova ljudska republika, ki je vzcvetela iz krvi milijonov borcev, talcev, internirancev, izgnancev, aktivistov Osvobodilne fronte. Ali tedaj veste, kdo je Tito? Tito je junak, ki je vstal iz naroda, se postavil na čelo junaške borbe, se zagrizel v sovraga naših narodov in ga uničil. Tito, to je up vseh naših zamejskih trpečih ljudi. Tito, to je zmaga, to je novo življenje, to je veselje in v njem naša prihodnost, naša sila, naša moč, moč jugoslovanskih narodov, zato naj živi naš maršal, naš borec svobodnih gozdov, naš heroj Tito!

Pionirji osnovne šole v Vojniku

PTICE IN GRM

Takrat ko smo bili v partizanah, je vse bilo z nami. Ljudje, gozdovi, živali. In med živalmi tudi ptice. Zares. Ptice so silno pametne. Vedo, kdo jih ima rad in kdo jih nima. Partizani in sploh Slovenci imamo ptice radi in ptice to vedo, zato nas imajo radi tudi one in jih je pri nas zelo dosti. Nekateri pa ptice sovražijo. Taksi ko bili tudi prvi fašisti iz dežele Makarone. Saj pravijo, da tam našim pticam nastavljajo mreže, kadar letijo čez morje zimovat, da jih pobegajo in — jedo. Da, dragi moji, jedo jih! Vse iste, ki nam spomladi pojo in delajo kratak čas, vse tiste ptice, ki se podajo v jeseni na dolgo pot čez morja, vse so v nevarnosti, da jih doli v Italiji postavijo v porcelanastih krožnikih na mizo in jih pohrustajo s kostmi vred!

grm. Čebeljajo in se pogovarjajo na ves glas in nekatere se celo oglasijo in zapojejo. — Ni jih več! Ni jih več! Cvil! Cvil! — pojo, partizanka pa si ne upa verjeti. Malo se vendar dvigne, a ko zašumi grm, se ustraši in spet ocpirne. — Saj sem le jaz! Saj sem le jaz! — Šumi grm. In ko grm dolgo tako šumi, partizanka prepriča. Dvigne se in gleda okoli. Blizu grma je kupček pepela in nekaj ogorkov. Tam okoli so prazne konzervne škatle, nad grmom se spreletajo ptice in pojo, fašistov pa ni več, nikjer več. — Hvala vam, ptice prijateljice, hvala ti, grmiček mladega

bukovja! Hvala vam! Hvala vam! — prvi partizanka in polne oči soz ima.

Ptice pa se spreletajo, kakor nekdo, ki mu vsa hvala ni nič mar in grmiček stoji vzravan in čisto tih.

Kaj ste rekli, da ptice in rastline ne govorijo? Mote se sel Gorovijo, po svoje govorijo! In tisti, ki je popolnoma sam in jih hoče slišati, jih sliši in razume.

Jaz sem jih slišala in razumela. Zato še danes pravim, da so mi takrat ptice in grm rešili življenje.

Kajti tista mlada partizanka sem bila jaz.

Napisala Vida Brestova

Dragi bralci!

Najprej moram poravnati svoj dolg še od zadnjici, ko sta dve pismi ostali brez odgovora. Ivanka Sitar mi je bila poslala ilustracije za Miška, katerih pa nisem mogel objaviti. To popravljam danes in upam, da ne bo zadovoljna samo Ivanka, ampak da se boste njene čedne risbe veselili vi vsi. V svojem novem pismu mi piše še zabavne stvari o mladih muckah, ki jih imajo pri njej doma. Prav rad bi jih prišel pogledat, če bo le kakšna priložnost. Za sedaj hvala za povabilo. — Lidija Ličen iz Ljubljane piše pesmice in mi jih je poslala pet. Zdi se mi pa, da se v njih loteva snovi, katerim še ni dorašla, ker pač še nima lastnega izkustva in zato večidel le ponavlja misli, ki jih je slišala ali prebrala. O njeni nadarjenosti in volji ne dvomim in sem prepričan, da bo pisala v prihodnje z globljim premislekom in mi še kaj poslala.

Lepo vam pozdravlja
Urednik

Rešitev križanke

»MEDVEDEK NEWA«

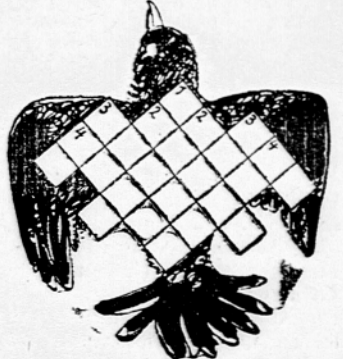
V o d o r a v n o : 1. topo, 5. bos, 6. Evropa, 9. razg, 10. kaj, 11. rop, 14. ta, 15. krater, 17. gratis, 19. mi, 20. da, 21. al, 22. urica, 24. kalin, 27. Rim, 28. ode, 29. aleja, 31. veljica.

N a v p i s e n o : 2. obogatiti, 3. popularizacija, 4. osa, 7. vr, 8. rak, 11. RK, 12. erg, 13. par, 16. Tamaš, 18. salama, 20. Dunaj, 23. Irec, 24. ko, 25. ad, 26. lev, 30. II. REŠITVE SO POSLALI:

Ivanka Sitar, Boris in Branko Vidraz, Rožica Kragelj, Dora Sikovec, Martinka Ban, Igor Curin, Janez Serjak, Ida Kregar, Katica Leben, Stana Rovtar, Stane Podlogar, Marija Pavšič, Nevenka Stranjan, Ivana Ložek, Emil in Zlata Pfeifer, Aljoša Rozina, Elizabeta Bračko, Marija Kusterle, Mila Poljavec, Ljerkica Vulinec, Andrej Bižal, Janez Vodnik, Peter Ilovar, Martin Nemančič, Franci, Erpič, Anton Sepec, Marjan Pavčnik, Bronislava Srabčan, Maki Habinec, Jani in Lojzek Logar, Niče, Turstenjak, Anton Gaber, Marija Vrenjak, Marija Stergar, Jani Sedej, Avgust in Silvo Rozman, Mladen Loboda, Jože Koprivec, Ivica Kogovšek, Niko Lavrh, Alenka Gržinič, Marija Brejc, Jovo Mitrovič, Jekia Koroša, Metka Tavčar, Igor Starman, Marija Rapotec, Mira Bebevec, Miša in Julij Slapšak, Vide Galle, Mitja Urišek, Elči Rižnar, Tatjana Sporar, Franc Tršek, Barbika Frlan, Maria Woschitz, Metka Omerzu, Marija Celik, Drago Florjančič, Nevenka Pibernik, Zdenka Turk, Marija Bernard, Ivan Slana, Anton Campin, Alenka Zorec, Slavka Praček, Boris Sullgöf, Andrej Hibernik, Maja Tavčar, Tatjana Jenko, Milan Repovš, Stane Kern, Janja in Božo Verbič in Marijetka Macarol. Za nagrado je bil izrebran Janez Serjak iz Trate pri Cerkljah.

Carobni lik

V o d o r a v n o i n n a v p i s t n o : 1. reka v Jugoslaviji, 2. hud veter, 3. orožje — potrebščina pri športnem streljanju, 4. velikan.

POUČNE ZANIMIVOSTI

Brez potapljaške opreme v vodne globine

Stalne nesreče na morju, ki se dogajajo, odkar obstaja pomorska plovba in katerih žrtve so številne ladje, večkrat z dragocenim tovorom, so napotile človeka k proučevanju, kako bi se dokopal do teh potopljenih zakladov. V novem času se je priključila tem ciljem še želja po raziskovanju življenja v vodi in potrebo po izvrševanju določenih gradbenih del pod vodo.

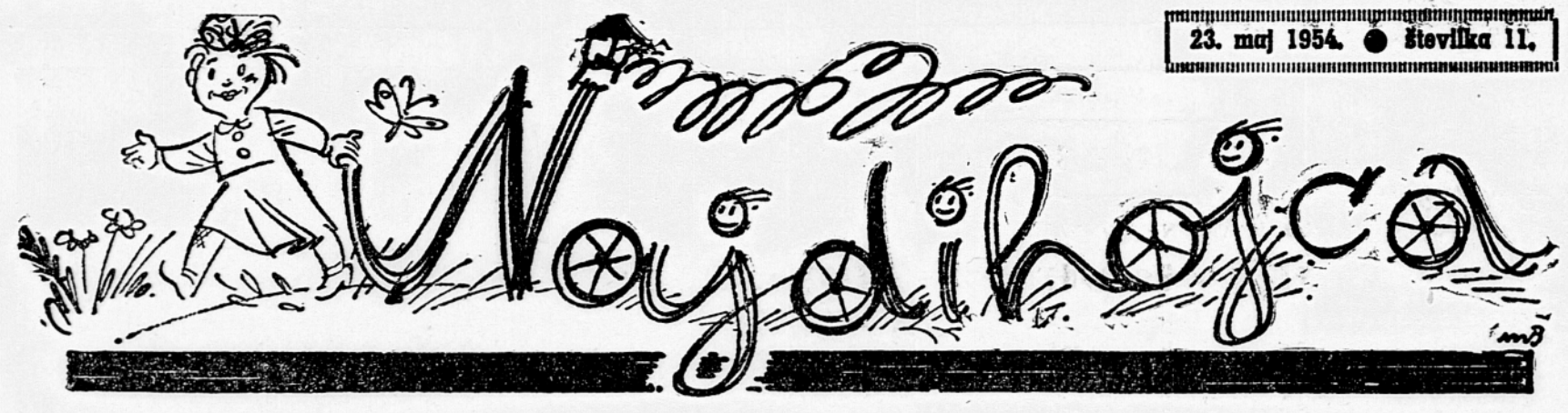
Medtem ko nam zavojevanje ozračja ne dela nobenih posebnih težav in so poleti v višine nad 10 km že vsakdanost, je prodiranje v vodne globine običajno na prvih 4 km, za opravljanje določenih del pa komaj pri nekaj desetih metrih.

V čem se javljajo torej težave potapljanja pod vodo?

Ozračje, ki oklepa Zemljo, pritiska zaradi težnosti na njeno površje. Velikost pritiska na vsak cm² znaša navadno 1 kg. Tudi človeško telo je deležno tega vpliva. Če ocenimo povprečno površino človeka na 2 m² in preračunamo zračni pritisk na to ploskev, dobimo ogromno silo 20.000 kg ali 20 ton. Ker obstaja tak pritisk tudi v prsni in trebušni votlini, ni nobene nevarnosti za človeško telo. Brž pa ko se potopi človek pod vodo, se pridruži temu učinku še vpliv vode. V globini 1 m znaša pritisk vode na vsak cm² 10 dkg, pri 10 m 1 kg, pri 20 m 2 kg in 100 m 10 kg itd. Na človeku, ki se je potopil 10 m globoko, leži ogromno breme 20.000 kg, ki ga pritisk v notranjosti in zgradba telesa brez škode in motenj ne more prenesti. Pritisk vode na noge in trebušno votlino stiska ožile in potiska večino krvi v prsno votlino in glavo in ovira prsni koš pri dihanju. Če vztrajamo preko dovoljenega časa v tej globini, lahko počl žilica in se kri ulije skozi usta in nos. Zato je zmotno mnenje, da je potapljanje pod vodo le vprašanje dihanja in preskrbe z zrakom. V nezadostnih globinah, n. pr. če je prsni koš oddaljen od vodne gladine 1 m in dihamo skozi cev, ki moli iz vode, moremo ostati brez kvarnih posledic do približno 30 sekund pod vodo. Pri poskusu, ki ga je na podoben način napravil nek raziskovalec 2 m pod gladino, je nastopilo težko obolenje srca in ga priklenilo za 3 mesece na posteljo.

Kljub vsem tem vplivom pa se drznoje iskalci biserov in morskih gob ali spužev potopiti v večje globine in ostati dalj časa pod vodo, kot je v omenjenih pogojih mogoče. Poglejmo, kako to napravijo! Pred potapljanjem napolni potapljač s krepkim vdihom pljuča z zrakom. Pri takem vdihu pride v pljuča okoli 3 in pol l zraka, 1 liter pa ga stalno ostaja v prsni votlini. Nato zapre usta in nos in se požene s krova ladje, objemajoč na vrvi privezan kamen, proti morskemu dnu. Tu naglo opravi delo, se vrne h kamnu in vrvi, od koder ga potegnejo zopet na ladjo. Povprečno traja tak izlet na morsko dno 3 do 5 minut. Pri izredno krepkih in izkušeni potapljačih največ 10 minut. Pritisk vode stiska zrak v prsni votlini sorazmerno doseženi globini in ga more stisniti brez škode na prostornino, ki jo ima votlina pri izdihu. Upoštevajoč odvisnost prostornine zaprtega plina od pritiska, ki nanj deluje, nastopi ta primer v globini 35 m. S takim načinom dela se potapljač lahko zadrži nekaj minut brez posebne opreme v omenjenih globinah. Za take podvige so sposobni mladi krepki ljudje. Izvrševanje poklica potapljača ni brez kvarnih posledic za zdravje in je življenjska doba teh ljudi razmeroma kratka.

J. Z.

Miško

2. CESTA

Miško je bil na cesti. Bil je sam. Vas s hlevom, od koder je ušel, je bila že daleč za njim. Rjavko ga je natančno poučil, kod naj beži in česa naj se ogiba, da ga ne bodo ujeli, še preden se mu bo posrečilo doseči zadnje hiše na cesti proti Koprivniku. Od tam dalje je bila pot manj nevarna. Tam so bili obširni gozdovi, kamor se bo lahko skrila, in pa samotni travniki, kjer se bo lahko brez skrbi do siteda napasel.

Rjavko mu je tudi nasvetoval, naj nikar ne zapusti ceste, ker bi tako gotovo zašel in se bogve kje znašel ob sončnem vzhodu. Takrat pa bo lahko že minil zadnje hiše in si potem prvi dnevi svetlobi sam izbiral najkrajšo in najboljšo pot do Koprivnika. Pred vasjo, tam, kjer cesta v velikem loku obide kamnit, konicast griček, pa naj trikrat krepko udari s kopitom ob podrti deblo, ki ga bo našel v travi nekaj korakov v stran od ceste. To bo znamenje za prijatelja, ki mu bo ponudil svojo pomoč in ga popremil del poti. Ta prijatelj je podlasica Bistrogavka, ki ji je Rjavko nekoč rešil življenje. Lahko ji brez bojazni zaupa.

Miško si je vse te Rjavkove napotke dobro zapomnil in skrbno pazil, da se je po njih tudi ravnal. To pa ni bilo tako lahko. Rjavko je namreč pozabil na dvojce: na Miškovo velikost in pa na ropot, ki so ga na prazni in tihni cesti povzročala njegova kopita. Kako laže bi bilo, če bi smel teči po gozdu nad cesto, kjer ga ne bi mogel nihče ne slišati in ne videti. Miško je nekajkrat sicer to poskusil, ko pa je zabodil med drevesa in na mehka, vlažna tla, je kaj brž spoznal, kako prav je imel Rjavko, da mu takega uhanjanja s ceste ni priporočil. Bila je temna, brezmesčna noč in nič čudnega bi ne bilo, če bi v gozdu izgubil pravo smer. Zato se je držal ceste in zavil v nje samo takrat, kadar je bil popolnoma trden, da je ne bo zgrešil, in pa takrat, ko se je zbal, da ne bodo v hiši, mimo katere je tekal, slišali njegovega peketanja.

Tako je bila vas kmalu daleč za njim. Cesta se je jela naglo dvigati. Na vrhu prve vzpetine se je ustavil, da bi se oddahnil in se hkrati razgledal okoli sebe. Na

dvorišču kmetije, ki se je ni mogel ogniti in je zdiral tik mimo nje, je še vedno lajal pes. Toda bil je že predaleč, da bi pomnilo to zanj kako nevarnost. V smreki nad njim pa se je oglašil preplašen ščebet ptice, ki jo je zbudil s svojim peketanjem. Nič drugega ni ujeło njegovo uho. Od vespoved drugod je dihala vanj samo tišina.

Zdaj se je povsem oddahnil in za nekaj trenutkov spustil glavo k nogam, kot da ga zmaguje spanec. Vendar se je takoj spet opomogel in se z novimi močmi pognal po cesti navkreber.

Ni ga bilo več strah. Ni več mislil na to, da ga utegnejo ujeti. Vse to se je umaknilo občutju, ki je bilo zanj čisto novo: bil je prost, sam v topli poletni noči, na poti, ki mu je v vsakim korakom prinesla novo presenečenje in — kljub vsem nevarnostim, pred katerimi je moral bežati — zmerom novo in doslej nepoznano radost.

Cutil je, kako se pomlaja. Kako postaja vedno bolj čvrst in kako mu telo drhti v pričakovanju vsega tistega, kar bo na tej dolgi in nenavadni poti še doživljal. Noge so mu bile lahke kot še nikoli. Tekel je z dvignjeno glavo, z drzno vihrajočo grivo in poskakovalje kot mlad, brezskrben konjček.

Zadnjih hiš na cesti se niti ni več ognil. Kot nalaže je celo za kratak čas postal pred največjo med njimi in se z radovednim pogledom ozri na razsvetljeno okno, izza katerega je bilo čuti glasno govorjenje.

Tedaj se je spomnil na Jožka. Kmalu ga bo spet videl... Ko je Miško nato nadaljeval pot proti Koprivniku, ni več tekal. Hiše so bile za njim, bil je na varnem. Visoka drevesa so kot črn zid obdajala cesto, ki jo je prihajajoče jutro rahlo poobeilo. V mislih in prijatelja je Miško pozabil na svet okoli sebe in se ovedel šele, ko je zaslišal za seboj nekakšno tapkanje in sopihanje, ki se mu je počasi bližalo. Noč je bila še vedno dovolj gosta, da ni mogel precej razločiti, kakšno bitje mu je za petami, toda preden je to dognal, se je iz teme za njim oglašil prosee glas:

»Kaj ne slišiš, da že komaj sopiham za tabo! Lahko bi me počakal!«

Miško je obstal. Glas se mu ni zdel nevaren. »Kdo pa si?« je vprašal. »In kaj bi rad od mene?«

Pred Miška je prisopil lep, velik volčjak. Bil je črn kot noč sama. Seveda, kako bi ga mogel takega zapaziti v brezmesčni noči! Pes mu je legel pred noge, ga žalostno pogledal in rekel:

»Muki mi je ime. Doma sem z Gorjuž. Z gospodarjem sem bil v dolini. Čakal sem ga pred trgovino in ker ga dolgo ni bilo, sem pogledal malo po vasi. Saj sam veš, koliko zanimivega je tam! Takoj za evinkom pa je nenadoma pridrvel avto... Pri nas na Gorjušah jih ne poznamo. To je bil drug avto, ki sem ga v življenju videl...«

»In si se ga ustrašil,« je resno pripomnil Miško, ki se je sam bal avtomobilov in jih ni nič kaj rad srečaval.

»Res, kar nerodno mi je, če ga vidim... Ko je ta pridrvel proti meni, sem skoraj otrpnil... samo za hip... a je bilo dovolj. No... saj lahko sam vidiš.«

Volčjak je stegnil obe zadnji tacl. Miško se je sklonil in videl, da obe krvavita.

»To te pa gotovo kar pošteno boli,« je rekel Miško in sočutno zmajal z glavo. »Le kako si mogel z njima priti tako daleč!«

»Do večera se nisem mogel niti ganiti,« je odvrnil pes in se mukoma dvignil. »Zavlekel sem se s ceste pod grmovje in čakal, da bi zagledal gospodarja... Ta pa se je vrnil po drugi poti. Sam sem bil kriv. Ve večkrat sem mu ušel. Zato se še zmenil ni, ko me ni bilo pred trgovino... Ležal sem, dokler nisi prišel mimo mene. Takrat mi je bilo že bolje. Do sem te sledil. Zdaj pa ne zmorem niti koraka več...«

Piše M. Sega

Magični lik

Vodoravno in navpično:

- dete,
- pisec prve slovenske knjige,
- evropska dežela,
- navada, sega,
- vrsta čolina,
- paradiž.

